

pén

... vročini
vrata
odprén.

Natalija Juhnov

**VESTNIKOV
MESEČNIK**
četrtek,
27. maja
2004,
110. številka

Vlado Žabot,
pisatelj, str. 16

Kdo pravi, da je najlepši mesec v letu za nami?

**Najlepši meseci so tisti, ki so pred nami! Najprej je to junij in z njim junijski Pén.
Vanj boste lahko pokukali že v četrtek, 24.**

Idealno za Fabija

Ni idealno, ker si služi kruh tako daleč od doma v NEMČIJI, vsekakor pa je zelo dobro (celo super!), da so FABIJANA CIPOTA uvrstili v idealno enajsterico nogometnega prvenstva v arabskem KATARJU. Da ne boste mislili, da ni bilo prave žogobratke konkurence, naj vas spomnimo, da pri bogatih naftnih mogotcih takih asi svetovnega nogometa, kot so Batustuta, Hierro, Guardiola, Caniggia, Effenberg in drugi. Fabi je po pentutarskih virih prejela zlato (povrh pa še diamantno) uro, vredno 14.500 evrov. Njen pogled nanjo je torej bistveno dražji kot običajno ...

Sicer pa se Fabi bolj kot zlate ure razveseli vsakega smeha v družini - na fotografiji je s soprogo in malim Tiom, medtem ko je v Kai zunaj brcal žogo (kaj pa bi drugega?).

Frbo

Je že telko vōra, ka prideš nazaj v Muro?

Selektor je kriv ... ker je živ?

Za dobrin konjon se skous PRAŠIIII...

Ko v SLO-žogobrcu ni pričakovanih zmag, se menjajo generali in ne vojska. Morda prav zato, da bi novi general zamenjal tudi kakšnega vojaka. Kakorkoli, »odstrelitev« se je zgodila ob KATANCU našemu neuspešnejšemu trenerju BOJANU PRAŠNIKARJU. Kaj bo počel zdaj, ko mu je gospoda z Nogometne zveze Slovenije odrekla zaupanje, je težko reči. Ni pa jih malo, ki ga v primeru obstanka SUBANA in FUNDAKA v Soboti že vidijo v FAZANERIJU, kjer bi skupaj pripravili naskok MURE na državni naslov. Sodeč po fotografiji PRAŠNIKAR (za zdaj) ne vidi še nič ...

Frbo

Še enkrat je srečala abrahama

Znana podjetnica iz Trilave (v tobusni prevozi idr.) Anica Doma je dne praznovala 60. rojstni dan. V spomin na ta dogodek je skupaj s svojim partnerjem Hasanom iz Lene dave posadila tudi spominno drevo pri bistrski kantini ob Muri. Glede na to, da so to opazovali, so menili, da ni še 50-letnica. Ona pa se je le mehnila in dejala, da bi res enkrat srečala abrahama, saj se čuti, kot da je še vedno v njegovi

V Polani še kuhajo in točijo?

Časi se v kapitalizmu hitro spreminjajo - danes si, jutri pa te že ni nikjer več. Tako je tudi z gostilno HORVAT-LOVENJAK iz POLANE pri Soboti. Enega najprestižnejših lokalov, kar jih je kdaj premogla regija, žal ni več, ostali pa so številni znaki, ki nepoučenega (predvsem pa tujce) še vedno vabijo v nekoč mondeno gostilno s petimi zvezdicami.

Lepo, da so - zvezdice namreč - manj lepo pa je, da so zgolj še na prometnih znakih. Enega od številnih je posnel pentutarski sodelavec.

Dolar

Ko bom velika, bom policistka

Janez Breznik

Zoran Kosi

Darko First

Jože Frbo

Ambasadorka bolj osončena od misice

Maraton

MIŠA NOVAK

MILENA ZUPANČIČ

Jedno se je v Radencih dogajal maraton, že 24. po vrsti. Teklo je staro in mlado, skupaj so našli več kot 1000 (na progah aktivnih) udeleženk in udeležencev. Med njimi je bilo tudi veliko prominence. Na videz običajna dva para nog, ki ju vidite, pa nista kar tako. Seveda ni enostavno na prvi pogled ugotoviti, kdo sta dami, ki sta se sezuli, zato vam bomo izdali, da je leva nekdanja miss Slovenije, desna pa gledališka in filmska igralka, danes ambasadorka UNICEFA. Tako prva kot druga sta (in še vedno) burili moško domišljijo, Pentute pa s fotografijo pomagajo, da se bo ta še bolj razvnela.

Tekal

Prihaja »slovenska« Langa

Jedro uspešne etnoskupine LANGA so violinist, pevec in avtor MIŠO KONTREC, brat JOUŽI »ima čez« kontrabas, HORVATOV PIČU pa je virtuoz na harmoniki. Najlepši del Lange je učiteljica trebušnega plesa LANA (v ozadju tudi njen popek), najbolj literarno znan pa gotovo FERI LAINŠČEK (mobi ima samo za telefon). Tudi so vsi skupaj skriti v studiu DEJANA BOROVIČA, kjer nastajajo prve skladbe za CD s skupnim imenom CIGANSKO DUŠO IMAM. Vsa besedila je v slovenščini napisal vrli FERI in le ugibamo lahko, kam bo ta poskus zavihljal skupino Langa, ki je doslej prepevala zgolj v narečju.

Kak se Djelem, djelem pravi v slovenščini?

Fenomeni

Novinarka Mirjana Ljuboje

Pentutarski sodelavci ugotavljajo, da je mladenka MIRJANA LJUBOJE (zaposlena na murskoboški IDEI TV) iz tedna v teden bolj priljubljena med Prekmurci in Prleki. Radenci se je uveljavila med kulturniki v pokrajini, potem so prišli na vrsto lokalni občinski in politiki pa športniki. V zadnjem času jo je pentutarski fotograf spremljal predvsem v družbi mož postave. Mirjana menda med tistimi, ki rade pijejo na plin. Sicer pa njene policijske niti niti najmanj ne motijo stalnega Mirjaninega spremljevalca, ki bo (tako Pentute) kmalu postal povsem legalni (zakonski) partner TV novinarka.

Tekal

Srečko Šteiner

Marko Pogorevc

Boris Rakuša

Pomladno prebujenje

Veronika in Urška ne moreta brez konj

Pravijo, da ne moreš imeti rad ljudi, če nimaš rad živali, zato smo toliko bolj veseli, če dobimo na pentutarske strani tudi kaj lepega, mladega, pomladnega ... Redko namreč pridemo do fotografij, kot sta ti dve: 10-letna VERONIKA (poljubček) in dve leti starejša URŠKA (božanje) s štirinožci, brez katerih si ne moreta predstavljati svojega bivanja. Sicer pa to ni niti najmanj čudno, saj sta hčerki TOMAŽA DOGARJA iz TURNIŠČA, ki skupaj z JANIJEV KOVAČEM (MS) ureja eno najbolj obiskanih »živalskih« spletnih strani www.konji.com.

Dnevno je na tem internetnem naslovu tudi do 600 obiskovalcev, ki lahko ob konjih izvejo še marsikaj, kar jim ponudi Društvo za ohranjanje naravne in kulturne dediščine pokrajine med Muro in Rabo z nazivom Prekmurje.

Hi, konjiček!

Ka si nouri, kelko policajof, pa samo ena novinarka ...

V soboški Galeriji je od sedmega maja do konca tega tedna na ogled razstava fotografij Istvána Hagymása. Tokrat predstavlja obsežen opus umetniških fotografij, ki jih je posnel v naravi, ko je ure in ure opazoval običajno spregledane drobce in odstiral skrivnosti. Z zrcaljenjem že itak edinstvenih podob in njihovim povezovanjem v nekakšna okna, ki jih je nanizal v neprekinjeno linijo po

vseh prostorih galerije, poudarja pomen strnjene kroga in ravnotežja v naravi, ki ga civilizacija neusmiljeno podira. Je kot knjiga, iz katere ni mogoče iztrgati stavkov, ne da bi uničil zgodbo. Sporočilo razstave ima izrazito ekološki naboj. Je na glas povedan opomin človeškemu odnosu do narave in je iskreno izražen strah pred posledicami za prihodnost. Otvoritev je bila odmevna. Običajnemu krogu obiskovalcev so se pridružili številni avtorjevi prijatelji iz Vojvodine in Madžarske. Kar z avtobusom so pripotovali.

Po fotografijah drevesa

Vsako okno zrcalnih fotografij je zgodba zase, pravi István, in veliko teh zgodb je spleto strnjen krog narave. Zanimala nas je zgodba fotografije, ki jo je po naši oceni postavil na najbolj neugledno mesto – čisto v desni kot pri vhodu v osrednji razstveni prostor, ki je dobesedno skrit očem obiskovalcem. Tja jo je postavil, čeprav

Robert ni bil navdušen, premišljeno in z razlogom: »Slika, ki je začetek in konec vsakršnega življenja. Nastala je v akvariju, lomljenje bele svetlobe v prizmi je ustvarilo mavrico, ki je spleta nekakšno dvojno spiralo celic. V vsaki kot da je DNA – dedovanje lastnosti, nadaljevanje življenja ... Svetloba v vodi – izzivala me je in privlačila, zaznaval sem njen okus ... saj to je videti na veliko slikah ...«

In kaj zdaj, ko je neki intimni svet občuten javno razgrnjen?

»Trenutno sem 'prazen' in imam občutek, da nekaj časa ne bom fotografiral. Zdaj bom sadil drevesa. Drevesa bi bilo treba saditi povsod, da bi v naravi znova vzpostavili ravnotežje. V epicentru eksplozije atomske bombe sta preživela samo škorpion in dva ginko. Na parceli v čentibskem gozdu, ki sva jo z ženo kupila že pred desetimi leti in na njej še vedno nisva uspela urediti vinograda niti postaviti vikenda, bom jeseni zasadil devet ginkov. Je neka slutnja ... ne vem točno, kaj se bo zgodilo, ampak voda in drevo bosta usodna ... Najstarejše drevo v Pomurju – mogočni kostanj v Križevcih v Prekmurju – diši po spermi ...«

Prišlo je kar nekaj kolegov iz zdravniških vrst, med njimi Jože Magdič, ki je bil navdušen nad kolegovo umetniško »močjo«, in Jože Bedernjak, ki je s soprogo med rednimi obiskovalci razstav v soboški Galeriji. V ozadju v sredini je pesnik in ekolog Tine Mlinarič. Z Istvánom imata sorodne poglede na naravo in ni naključje, da ga je v oddaji Vide Toš na Murskem valu István predlagal za gosta v naslednji oddaji.

Mednarodno priznana slikarka Suzane Moss Kiraly, na razstavi je bil tudi njen soprog, kipar Ferenc Kiraly, v sproščenem pogovoru z gostiteljem. Nismo prisluškovali, je pa nasmeh dovolj zgovoren.

István Hagymás

Razstavi na pot sta spregovorila s priložnostnim nagovorom direktor Galerije na Franc Obal, s strokovno predstavitvijo pa višji kustos Galerije Robert Inhof. Avtor razstave je bil v uradnem otvoritvenem nagovoru skup z besedami, pozneje pa se je obiskovalcem razdajal obiskovalcem. Dobro razpoložen je prišel tudi na strokovno vodenje po razstavi ga v Galeriji običajno pripravijo teden dni po otvoritvi. In takrat nam je med drugim zaupal: »Vse te fotografije sva ustvarila z mojo trideset leta staro »praktiko«, ki sem jo kupil v zdanju nekdanje DDR. Veliko ljudi me je že vprašalo, katero najsodobnejšo fotografsko opremo uporabljam. Imam v ateljeju. In odgovor je vedno enak: Imam samo ta svoj fotoaparat in tehniko za razvijanje belih fotografij, ki jih še vedno sam izdelujem. Za tole razstavo pa so tako imenovani abstraktni deli opravi drugi, jaz sem se ukvarjal z idejo, vsebino. Motivi so naključje: eni so plod dolgega opazovanja in odkrivanja – ure in ure znam gledati valove, opazovati delček drevesa ali strmeli v oblake, drugi nastali mimogrede – recimo na poti v službo med Lendavo in Mursko Soboto. Moj film se namrekinu vrtil v naravi. Želim, da bi tudi drugi pozorneje opazovali naravo in da bi tudi oni spoznali človeka in narave in da bi se tudi oni ustrašili posledic podiranja ravnesja ...«

Razstava je tudi družabni dogodek

Po uradni otvoritvi in ogledu razstave, tako je bilo tudi pri fotografijah Istvána Hagymása, postane kulturni dogodek v soboški galeriji prijeten družabni dogodek. Obiskovalci se imajo priložnost pogovoriti z avtorjem, med seboj poklepetati, nekaj malega prigrizniti in nazdraviti. Ko se to dogaja v prostoru, ki je »nabit« s pozitivno energijo, je drugače kot v kakem glasnem in zadimljenem lokalu. Lepše, pomirjajoč, bolj iskreno. In dostopno vsem, če si teh občutkov želijo. Za otvoritve razstav ni vsakomur lahko vstopiš brez posebnega vabila. Vrata soboške Galerije so odprta za vse, za cerkvena ali gostilniška, le razlogi, da vstopiš, so drugačni.

Med rednimi obiskovalci je bilo tokrat veliko neznanih obrazov. Istvána so z obiskom počastili njegovi prijatelji in kolegi iz rodne Vojvodine in iz Madžarske, kjer jih je najbrž spoznal kot študent medicine in pozneje pri družinskih na svojih razstavah drugih v različnih madžarskih mestih. Klepeti s prijatelji iz okolice Budimpešte so redki, zato je bil ta v soboški Galeriji dragocen za oboje.

István v družbi kolegice, otroške psihiatrinje Metke Kališnik Šavli iz Šenčurja pri Kranju, s katero sta skupaj študirala in specializirala. Ni pozabila, da ji je zaupal veliko čast, ko je leta 1992 odprla prvo njegovo razstavo v Sloveniji, in s soprogo sta se tudi tokrat povabila z veseljem odzvala. Obenem je bila priložnost za druženje s prijateljico, ginekologinjo Ingrid Šebök Sukič iz Murske Sobote.

Nekakšna duša galerije je prijazna in gostoljubna Jelka Geder, ki poskrbi, da se vsak, ki prestopi njen prag, počuti kot dobrodošel iz zaželen obiskovalec. Na otvoritvah razstav pa poskrbi, da se uradni del skoraj neopazno prevesi v sproščeno komunikacijo. Ljudje vsakič začutijo, da bo nekaj takega, zato po koncu uradne otvoritve nihče ne odide ...

Začela se je turistična sezona. Evropa je odprla, razširila svoje meje in povabila k sebi državljane, ki so v preteklosti živeli ob njenih mejah, vendar znotraj berlinskega zidu. Od nekdanjih jugoslovanskih republik se je vrnila v Evropo samo Slovenija. Te dni je bila velika ameriška konvencija tamkajšnjih turoperaterjev. Približno pet tisoč Američanov se je znašlo v Los Angelesu, kjer so imeli v središču mesta, »down-townu«, svoje stojnice, prodajali svoje hotele, ponujali svoje turistične usluge. Za domačine, ki so prišli z vseh koncev Amerike, in evropske turistične delavce ter peščico novinarjev so pripravili izreden, petdnevni program. Gostje so si najprej ogledali v zalivu Long Beach zasidrano čezoceansko ladjo Queen Mary, ki so jo spremenili v uspešen hotel. Povabili so jih tudi na razstavo južnoameriških slikark in kipark, ki je bilo izjemno zanimivo srečanje z ženskim pogledom na svet. Zvečer je bil ogled Universal studia, ki je odprl svoje zabavišne prostore in dvorane, v katerih teče deset programov. Izredna atrakcija za filmske zaljubljenice, predvsem za mlade ljudi, otroke. Pred vstopom v dvorano, kjer so predvajali odlomke iz uspešne risanke Shrek, si si moral nadeti posebna očala, s katerimi si potem spremljal tridimenzionalni film. Nenadoma so se veliki pajki usuli po gledalcih, drugič je po ljudeh brizgnila voda, potem je nenadoma padel stol pod nogami, se zanihal v smeri letečega zmaja, ki je s svojim plamenom lizal obraze veselo prestrašenih obiskovalcev kina. Strahka: prijetno doživetje.

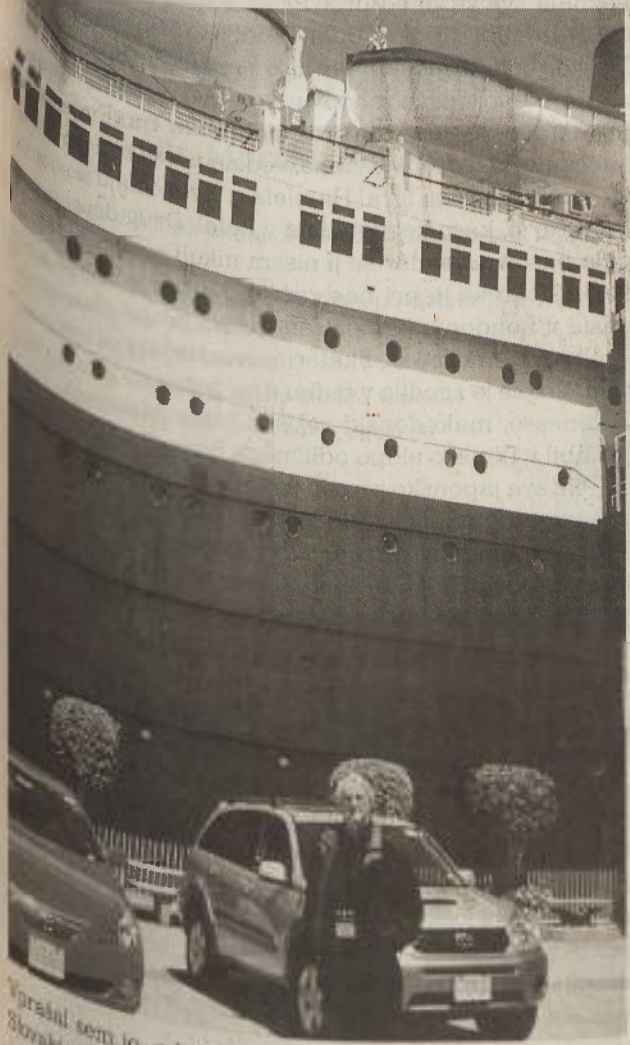
Sez(s)uta Amerika

To se je potem ponovilo tudi v dvorani, kjer so predvajali Terminatorja. V filmskem odlomku se je prikazal pravi Arnold Schwarzenegger na motorju. Divje je vozil med ruševinami zgradb, na nas je padalo kamenje, eksplozivno streljali so v nas, naboji so se odbijali. V dvorani je resnično zapeljal statist na motornem kolesu in se spopadel z živimi liki, ki so tekali z enega na drugi konec dvorane. Ko smo odšli iz dvorane, smo odvrgli z seboj nočnike v koš in iluzije je bilo konec.

Zadnji dan tega PawWawa so novinarjem pripravili posebne stojnice, jih označili z državami in tako sem se pred stojnico, za katero sta sedeli simpatični novinarji iz South Afrike (Južne Afrike) in novinarji iz Amerike. Ameriški turistični agenti so hodili k nam in nam predstavili svoje turistične storitve. Najprej me je obiskala ženska iz Clevelanda. Na prsni je imela napis TOTH.

gorozni. In res: po vstopu v Evropo Čehi še naprej morajo imeti vize za vstop v ZDA, Američani pa za vstop v Češko ne. Na Hrvaškem je viza obvezna, stane sto dolarjev, zato je tudi obiskovalcev iz Hrvaške manj. So pa priznali, da mnogo Slovencev kljub vsemu obišče New York.

In potem se je razširila vest, da so neznanci zagrozili, da bodo v enem od velikih trgovskih središč v L. A. podtaknili bombo. Ko sem se zapeljal v Century City, v poslovno in trgovinsko četrt, sem prvič videl pred vhodom v garažo oborožene ameriške policiste. Pregledovali so tovornjake in kombije. V garaži je bilo manj avtomobilov kot sicer, v trgovinah sploh ni bilo gneče. V knjigarni, kjer je bilo vedno polno obiskovalcev, ki so listali dnevne časopise in knjižne novosti, sem bil skoraj sam. Tudi v kinodvorani je bilo gledalcev za prste ene roke. Američani so prestrašeni. Poročila iz Iraka so skopa, vendar ne mine

Najprej pozdrav iz zabavišnega parka Universal, kjer sem v družbi z najbolj priljubljenim filmskim likom Shrekom ...

...in potem še pred nekdanjo čezoceansko ladjo, ki je sedaj hotel Queen Mary, zasidran v Long Beachu v Los Angelesu.

dan, da ne bi kakšna ameriška družina dobila vest o tragični smrti njihovega sina, moža ali očeta. Pisma ameriških borcev v Los Angeles Time so čedalje bolj obtožujoča, Bucheva priljubljenost niha kot tehtnica na tržnici: en dan je priljubljen, drugi dan že manj, tretji dan je status quo. Ta strah je najbolj viden na ameriških letališčih. Na letališče mora priti potnik najmanj tri ure pred odhodom. Pregledi so strogi. Prtljago, ki jo oddaš, pregledajo pred tabo. Če si zaklenil kovčke, te prosijo za ključ: za zaveso jih odklenejo, pregledajo, zaklenejo in vrnejo ključ. Če si kovčke zaklenil, pa nimaš ključev, jih odprejo kar sami. Pri roki imajo več sto ključev, ki odklepajo vsakršno prtljago. Potem prideš do tekočega traku, kjer moraš sleci suknjič, oddati računalnik, iz žepov pobrati vse predmete in se sezuti. Tako se naenkrat počutiš v nogavicah kot muslimani, ki vstopajo v svoje mošeje, molilnice.

Asociacija je ironična, vendar resnična: Američani se borijo proti muslimanom, svoje ljudi, potnike, pa silijo, da so v določenem trenutku na domačih tleh prav tako sezuti kot muslimanski verniki! A tudi to je Amerika. Brani se pred neubranljivim, kajti zdaj je prišla tudi nanjo vrsta, da občuti negotovost, strah in smisel življenja, tako kot smo to čutili v preteklosti tudi mi v vseh naših političnih nesporazumih, majhnih in velikih vojnah.

Branko Šomen

RAZMIŠLJANJE

Jožef Rituper

Ni kaj, nekoč so bili maji drugačni. Tisto takrat so bili pravi maji. Bilo je dovolj toplo, da smo že okrog prvega lahko hodili naokrog v dokolenkah, medtem ko so se vsi junaki že prej, v aprilu, vsaj enkrat – pred pričami, ker drugače ni veljalo – nagi skopali v Puconskem potoku. In kaj nam je manjkalo, ko so nas opremili z ruticami in čepicami in smo potem neskončno dolgo čakali, kdaj bo krenil prvomajski spreved ali se bo začel telovadni ritual na nogometnem igrišču. To so bili zlati časi Balkana od Triglava do Vardarja, ko smo imeli navadni fičke, pomembni lade ali stare folksvagne, zdomci opel rekorde ali ford taunuse, advokat Štamberger pa mercedesa ...

Potem nam je postalo pretesno. Zaželeli smo si, da bi spet bilo kot nekoč pri Gospe sveti na Krškem polju, ko so naši predniki še lahko sami postavljali svoje kneze in jim nič ni manjkalo. Stopili smo skupaj s komunisti, ki so postali prenovitelji, in rekli Evropa zdaj, čeprav so nekateri dvomili, če sploh kdaj. In kaj nam je manjkalo, ko smo v tistih vročih junijskih dneh istočasno poslušali radio in gledali v ekrane ter samo čakali, kdaj bodo prileteli avioni JNA. Odšli smo iz Jugoslavije zmagovalno in brez sentimentalnosti.

In potem smo spet, kot v zlati dobi Karantanije, dobili svojega Valuka. Lepo je, nam in njim, povedal, da nikoli več ne bo, kot je bilo. Točno tako! Nikoli več. Padli smo v tranzicijo, dobili certifikate in z njimi modrovali skozi jesen in zimo in skorajda nismo videli, kako so nam pred nosom kradli fabrike, tako da jih je za certifikate ostalo bore malo. Počasi smo začeli pozabljati preteklost in

Slovo od dneva mladosti in mladosti nasploh

ugotavljati, da takrat kljub vsemu vse ni bilo slabo in zanič. Kaj nam je pa manjkalo!

Zdaj so novodobni politiki poskrbeli za svoje riti, nas pa odrinili od korita. Delajo se, kot da bi bili profesionalci, rezultati njihovega dela pa kažejo, da so popolni amaterji, ki jih nič ni sram. Dobro je Kučan povedal, da imamo premočno pozicijo in preslabo opozicijo. Seveda je opozicija slaba, ko pa ne razume Slovencev. Trenutna opozicija ni kakšna moderna, v Evropo usmerjena konzervativna stranka (spomnimo se Margaret Thatcher), ampak temelji na preteklosti, na črnem delu naše zgodovine, na domobranstvu. To, da nas, po vojni rojenih, ne zanima, jim je vseeno. Oba voditelja verjetno v sebi še vedno nosita željo po nekem maščevanju, to pa ne more biti produktivno. Ta sla in zavest, da so njuni nekoč izgubili, jima jemlje energijo za pogled v prihodnost in ju vedno znova vrača v preteklost. Kako naj ju sprejme normalen Slovenec? Tako so pač Drnovšek-Ropovi liberalci nujno zlo.

No, nismo postali še povsem normalna država in nismo še dovolj naučili svoje državnosti, pa smo spet prišli pod skupni klobuk. Nismo se še dobro navadili na novo zastavo in grb (zato nimam nič proti, če bi ju malce posodobili), že smo dobili še eno »našo« zastavo, tokrat z več zvezdicami. Ko smo se pridružili cvetu demokracije in blagostanja, pri sebi nisem čutil neke evforije. Tudi pri drugih Slovencih nisem opazil kakšnega posebnega navdušenja. Nihče nič velikega ne pričakuje od te unije. Lahko bi celo rekli, da se je ljudje malce bojijo. Vse, kar smo potrebovali in kar je bilo poceni, smo lahko že prej pripeljali prek Kuzme, Gederovec ali Radgone (morda je bilo treba kakšno posebno zadevo nekoliko zmečkati ali kam potisniti). Kaj nam je pa prej manjkalo!

In tako je počasi, kot je prišel, spet odšel en mesec maj. Maj, vsi maji! Bolj kot po vstopu v EU mi bo ostal v spominu po nekdanjih dnevih mladosti in Titovi štafeti. Morda kakšni neuresničeni ljubezni in koprnenju iz tistih norih dni. In morda, ljubčki moji, če vas zanima, tudi po tem, da se je začel moj odhod v penzijo. PENZIJA! Je to dobro ali slabo? Mi bo kaj manjkalo!

Srečanje dveh »Slovencev« v Kaliforniji

Sedela sva v velikem ameriškem vrtu v mirni četrti Los Angelesa, v Santa Monici, blizu Tihega oceana. Na dvorišču so se igrale tri sestre, pa ne tiste iz istoimenske drame gospoda Čehova, marveč tri hčerke Radeta Šerbedžije iz njegovega drugega zakona z režiserko Lenko. Lani se je preselil v Kalifornijo. Zdaj sta ga obiskala sin Danilo, ki se je posvetil filmski režiji in pisanju scenarijev, ter hčerka Lucija, gledališka in filmska igralka. Los Angeles je svet v malem. Tukaj živijo ljudje z vseh krajev sveta. Vsi so od nekdaj prišli, pripotovali za krajši čas in ostali. Eden od teh »doseseljencev« je tudi Rade. Spoznala sva se davno, med snemanjem filma Rdeče klasje v režiji Živojina Pavlovića. Stanovala sva v isti hotelski sobi na Ptuj, kajti učil sem ga izgovarjati štajerske dialoge za vlogo Južeka, političnega aktivista iz Potrčevega romana Na kmetih.

Slišal sem, da si tukaj že več kot leto dni. Kako si se znašel?

»Moj agent me je dolgo nagovarjal, naj pridem sem. Mesto sem vzljubil. Nekateri trdijo, da je Los Angeles puščava, da nima kulture, vendar to ni res. Vsega je dovolj, samo čas moraš imeti, da vse to obrežeš, prevoziš, pogledaš. Od vsega mi je tukaj najbolj všeč podnebje. Na svetu ni boljše klime, zrak je suh, brez vlage, tukaj so dnevi najdaljši, idealni za snemanje filmov. Živim v Santa Monici, blizu Tihega oceana, kar je pomembno, kajti rad sem ob vodi. V prostem času igram tenis, nogomet v »kopačkah«. Rad imam šport, šport me je obdržal pri življenju. Sosedje so sijajni, hišo sem vzel v najem, mogoče jo bom kupil, kajti všeč mi je, postala je del naše velike družine. Domov se vračam poleti, ko se me poloti domotožje. Toda otroci so zdaj moj največji imperativ, najpomembnejši člani naše družine.«

Pomeni, da bodo ostale tukaj?

»Nisem prepričan, niso kdo ve kako navdušene nad Ameriko, čeprav imajo rade tukajšnji način življenja, ker nam je lepo, nad Ameriko pa niso navdušene. Želijo si London, trdijo, da so bile tam boljše šole, da so imele tam več svobode. Tukaj je vse uniformirano, tako da vsaka malo večja osebnost zaide v probleme s takšnim sistemom šolstva. Njihova želja je London, sam razmišljam o Italiji in Španiji. Španija je zanimiva, moja žena Lenka odlično govori špansko in na neki način bi hotel, da bi deklice nasledile po materi španski jezik in kulturo. Meni pa je izredno všeč Španija, rad bi preživel v njej nekaj let, pa tudi Italijo obožujem, tudi tam se dobro počutim, kajti blizu je Hrvaška.«

Posel? Ali veliko snemaš?

»V resnici nobeno leto ni bilo tako slabo kot to, kajti na začetku priselitve me je spremljala smola. Najprej smo prišli v Ameriko z napačnimi vizami: tri mesece nisem mogel delati. In prav v tem času sem dobil dve sijajni ponudbi, eno glavnih vlog v televizijski nadaljevalki Las Vegas z Jamesom Caanom v glavni vlogi, ki so jo začeli snemati in je postala zelo priljubljena. Dobil pa sem tudi odlično ponudbo za film. Obenem se je zgodilo, da mi je propadel film, ki je bil praktično pred snemanjem. V njem bi moral igrati z Richardom Gerom na jugu Nove Zelandije. To je bil velik filmski projekt, in ko človek enkrat izpade iz takšnega filma, zgubi ritem snemanja. Kljub temu sem kasneje posnel »independent« film »The Kipper« z Vanesso Redgrave, ki ga je posnel mlad ameriški režiser. Film smo snemali v Uzbekistanu. Odigral sem tudi vlogo v televizijski pilotski seriji Številke (Numbers). Če bo serija uspela, bi v njej nastopil kot gost, to pa pomeni, da bi se lahko s producenti dogovarjal za proste termine in vmes zaigral še v kakšnem filmu. Zdaj sem se že umiril, kajti vem, da je v mojem poslu tako, da vloge propadajo celo takrat, ko si podpisal pogodbo. Zato sem na eni strani zelo previden, na drugi pa brez skrbi. Zavedam se, kaj sem doslej storil, kot filmskega igralca me poznajo tudi v Ameriki. Snemal sem z mnogimi znanimi režiserji in to je to. Zato sem posegel po lastnih projektih, ker želim sam režirati. To je moj nov, izzivalen korak v svet filma. Eden od načrtov je, to bo tebe posebej zanimalo, scenarij Živojina Pavlovića Osvoboditev Skopja,

Rade Šerbedžija

Solza za preteklost, upanje za prihodnost

ki je nastal po odrski predstavi Dušana Jovanovića. Zdaj delamo novo verzijo, zgodbo bi radi aktualizirali, razširili vlogo zaljubljenega Nemca z ljubezensko zgodbo med njim in mlado Makedonko. Ko že govorim o načrtih, naj dodam, da bom igral majhno vlogo v novem filmu o Batmanu, konec leta pa bom začel snemati z nekim mladim irskim režiserjem. Naslov filma je »Short Order«, v njem pa naj bi igrala Victorija Abril in John Hurt.«

Prihajaš to poletje znova na Hrvaško?

»Nadaljujemo z našo plovbo. Na sporedu imamo tri predstave, znova bomo reprizirali »Leara«, »Medejo« in »Marat-Sada«. Nismo želeli umakniti nobene predstave, ker imamo dovolj gledalcev, z različnimi predstavami bomo zadržali ritem gledališča, pa tudi zaradi tega ne, ker mislim, da je igralec prepričljivejši, čim starejši je. Moja žena Lenka bo režirala »Čakajoč na Godota«, ki ne bo samo Beckettova predstava, marveč bodo vanjo vključene druge stvari, dokumentarni posnetki, filmski razgovori. Angleška igralka Vanessa Redgrave je že potrdila nastop, ob njej pa bo prvič zaigrala njena sestra Lynn Redgrave. Sam bom verjetno režiral hrvaško verzijo predstave oziroma moško verzijo Beckettovega Godota.«

Pred dnevi si imel tukaj koncert z bosanskim pevcem Kemalom Montenom?

»S Kemalom se družim še dolgo vrsto let. Celo preseliti sem se hotel v Sarajevo, vendar je vojna prekinila načrt. Prvič sva se znova srečala pred nekaj leti na koncertu v Ljubljani in obnovila sodelovanje. In tako sva se znašla v Los Angelesu. On je ves mesec na turneji, spremljal ga bom v večjih mestih, v Chicagu, New Yorku. Veselim se peti z njim, kot sem se pred njim družil z Arsenom Dedićem, ki me je naučil peti in nastopati. Čeprav to ni moja prva strast, me je Arsen potegnil v pevski posel in do danes sem se dostojno naučil tega »poklica«. Nekoč sem hotel biti z

Arsenom, sodelovati kot njegov gost na koncertih, ker sem oboževal njegovo glasbo.«

(Spomnil sem se, kako je nekoč, po snemanju Rdečega klasja v bližini Ptuja, pripravil majhen koncert za ekipo in nekaj Ptujčanov. Rekli so nam, da nas bo obiskal Arsen Dedić. Rade je pel za improvizirano zaveso in vsi smo mislili, da res poje Arsen, tako dobro je posnemal svojega prijatelja.)

V čem je skrivnost tvoje družinje z igralko Vanesso?

»Ljudje se srečajo, vzljub-

ijo in to se je zgodilo tudi z mojo družino in Vanesso. Poznala sva se že od prej. Prvič sva se srečala v sedemdesetih letih, ko sem dobil študijsko stipendijo, odšel sem v London in hodil po tamkajšnjih gledališčih. Spomnim se, da sem s svojo prvo ženo Ivanko odšel na neko Vanessino predstavo, ki je že takrat pokazala naklonjenost ljubeznivosti, vedela je zame, vedela je vse o meni, da sem v Zagrebu igral Hamleta... Z ženo naju je pozvala na večerjo, kasneje odpeljala v hotel. Drugi dan je dala naslove, vendar se ji nisem nikoli oglasil. Moja žena je kasneje, ko se je pri nas začelo, kar se je začelo, našla v Londonu, kamor sem prišel na povabilo igralca Anthonyja Andrewsa, s katerim sem malo pred tem posnel film. Vse se je zgodilo v tednu dnu: ponovno sem se srečal z Vanesso, makedonski režiser Milče Mandevski mi je povabil v filmsko ekipo odličnega filma. Pred dvesto leti je (Pila sva japonsko pivo in se spominjala let, ki so minila z neverjetno naglico. Bilo je preveč dogodkov, bridkih žalostnih, negotovih in mučnih, zato sem ga vpisalo v spomin, kako se počuti kot Slovenec, ki je te dni vstopil v evropsko skupnost, saj kolikor vem, ima tudi slovenski politični predstavnik v tej skupnosti.)

Koliko so ti Slovenci pomagali pred leti?

»Slovenci so mi zelo veliko pomagali. To vedno poudarjam in to je res. V času vseh teh nesporazumov, vojne, političnih negotovosti okrog mene so mi Slovenci resnično pomagali. To so bili ljudje okrog Jožeta Školčca, ki so mi pomagali, da sem dobil slovensko državljanstvo po členu 13. A. In potem sem igral v slovenskih filmih, celo glavne vloge, tako da sem imel pravico do državljanstva. Da, v mojih najmlajših trenutkih v življenju, so mi resnično pomagali, zato sem odidem v Slovenijo, ko le utegnem. Tam imam zelo veliko dobrih, sijajnih prijateljev. Tam se odlično počutim. Slovenija je postala sproščena dežela, fantastična, lepa in končno skupaj z njo vstopili v Evropsko unijo.«

In potem nas je njegov sin Danilo povabil v kuhinjo. To je čas kosila. Rade se je pohvalil, da zna narediti najboljši »margarito« v Santa Monici, po lastnem receptu, in da sem mu, da se je potrudil in mi predstavi svojo osovjestno pijačo. Še sva klepeta. Potem se je pohvalil, da je začel pisati prozo. Zapisal je svoje doživljanje zadnjih desetih let. Posebno poglavje je posvetil Živojini Pavloviću, svojemu glavnemu filmskemu mentorju, ter Šovagoviću, svojemu glavnemu kumu. Skočil je v sobo, prinesel kup papirja, začel je prebrati odlomek o Šovi in ga prebral. Ob koncu, ko je omenil zadnje srečanje z velikim hrvaškim igralcem, je prebral branje, rekel, da ne more več brati, imel je solze v očeh. Besedilo je do konca prebrala njegova hčerka Lucija. Še od prijateljev je vedno mučno, spomini nanje se ni mogel takšno je življenje. Od nekaterih spominov se ni mogel poslovi, še manj pozabiti – so kot rane na duši. Pri tem je igralci pa je ta duša neizmerno občutljiva, vse od detov do enonadstropne ameriške hiše.

Rade Šerbedžija s hčerko, filmsko in gledališko igralko Lucijo, in sinom, filmskim režiserjem Danilom, v Santa Monici.

Velika TRIPENKETA

Šest znanih Pomurcev smo posilili s tremi vprašanji in dobili osemnajst zanimivih – prepričani smo, da je tako – odgovorov. Se strinjate!?

1. Ste se v vsakdanjem življenju že srečali z Evropo dveh hitrosti?
2. Izgubili smo primer Milice Makoter, dobili pa primer Petek. Je to za pokrajino ob Muri dobro ali ne?
3. Izteka se maj, mesec ljubezni. Ste vzbrsteli in ga poudarjeno izkoristili v ljubezenske namene?

Ivan Smodiš

stotnik Slovenske vojske, s Cankove

1. Z Evropo dveh hitrosti se srečujem že vrsto let. Upam in želim si pa, da bo Evropa prijazna mati do vseh svojih članic in vseh svojih prebivalcev. Hkrati tudi upam in si želim, da bo Slovenija in še posebej evroregija Pomurje med hitrejšimi.
2. Pokrajina ob Muri s tem ni ne preveč dobila niti izgubila. Dobili ali izgubili so lahko le ljudje, pa ne samo ob Muri – to pa je zaupanje v naš sistem. Res je, da postaja naša pokrajina ob teh dogodkih v Sloveniji bolj razpoznavna. Sam pa bi raje prebiral odmevnejše novice iz pokrajine ob Muri o gospodarskih, kulturnih, športnih in drugih dosežkih.
3. Ne bi rekel, da je le maj mesec ljubezni. Zame je to vsak mesec, življenje nenehnega brstenja. Res je, da se v maju vse nekako bolj razživi in razneži. To sem opazil na mlajšem delu družine.

Hilda Vogrincič

ravnateljica OŠ Cankova

1. Ker sem veliko potovala po Evropi in še zdaj grem velikokrat čez mejo, imam vedno priložnost videti Evropo dveh hitrosti. Urejenost podeželja, mest, zelenic, parkov, domov, kmetij je v prvi hitrosti. Pri nas velja druga hitrost – po gozdovih ležijo svinjske kože v plastičnih vrečah, kmetijska mehanizacija na mnogih kmetijah rjavi okrog gospodarskih poslopij, z mostov in krajevnih pozdravnih tabel pokrademo cele zabojnike s posajenimi pelargonijami. V Evropi prve hitrosti so mestni parki kotički miru, počitka, ljubezenskih srečanj in živčava otrok, pri nas pa kraj strahu.
2. Morda pa bodo pravično razsodili, saj je Murska Sobota daleč od kraja nesrečnega dogodka v zvezi z Mirom Petkom. Milica Makoter bo verjetno ozdravela in spet se bo nadaljevalo. Sicer pa ne išči pravice na sodišču, ker je pot dolga, trnova in draga.
3. Maj je zagotovo najlepši mesec v letu, včasih smo mu rekli tudi mesec mladosti, zagotovo povezan z mnogimi novimi ljubeznimi, meni pa se v teh dneh vračajo spomini na mladost in me vedno znova popeljejo v nov delovni elan.

Vlado Mandič

zlatar in juvelir, Murska Sobota

1. Z Evropo dveh hitrosti sem se že srečal. Srečal pa sem se tudi v naravno hitrostjo.
2. Do zdaj smo bili v naši pokrajini znani po dobrih ljudeh, dobri hrani in lepi naravi. S temi primeri pa smo postali znani tudi po nelepih stvareh.
3. Ker je letos v maju sorazmerno hladno vreme, ravno še ni dovolj vzbrstela, zato čakam na ugodnejše okoliščine.

Jožef Lančič

kmet iz Žihlave

1. Dobro, če bi bili samo dve hitrosti, ampak pri nas sta dve prehitri »brzini« (čas, menjava zakonov) in ogromno počasnih (dotok denarja, prodaja svinj ...).
2. Mislim, da niti pred lastnim pragom ne zmoremo pomesti, ne pa da bi skušali še pred Koroškim. Sicer pa je v črno kroniko najlažje priti.
3. Po hladnem začetku meseca me sedaj tako razganja, da sem še za te odgovore vprašanja komaj našel čas. Upam, da bo tak maj trajal do leta 2050!

Slavica Mučič

gospodinja hotela Lipa v Termah Lendava

1. Evropa dveh hitrosti ... S tem pojmom se srečujem vsak dan. Potrebujemo veliko časa. Vsak kamenček je (hitro) treba dati na pravo mesto. Ni več napak – so le priložnosti ...
2. Oba primera sta s seboj prinesla veliko negativne energije. S tem da se njuna sodna obravnava seli, se za našo pokrajino nič ne spreminja. Pričakovanje razpletov ima trpek okus.
3. Mesec maj zame pomeni povečan obseg delovnih nalog. So pa tudi redka majska jutra, ko lahko z užitek spijem svojo prvo jutranjo kavo v bršljanovi senci na domači terasi. S šumenjem vode, ki drsi čez mlinsko kolo, pa ob večerih priplava vonj pomladi. Takrat pa menda res vzbrstim ...

Ivan Zajc

direktor Pomurskih lekarn Murska Sobota

1. Evropo dveh hitrosti še ne. Se pa v naši pokrajini Pomurju že več let srečujemo s Slovenijo dveh hitrosti. Primerjajmo samo bruto prihodek na prebivalca ali pa kazalce stopnje umrljivosti prebivalstva.
2. Težko bi se odločil, ali je to za pokrajino dobro ali ne. Mogoče bomo imeli več turistov. Vsekakor menim, da na strani pravosodja ostajajo enaki izzivi. Pravičnih sodb pa si tako vsi želimo.
3. Z leti, ki nezadržno minevajo, se mi zdi, da vzbrstim bolj proti koncu meseca. Pred tednom sem se udeležil konference z naslovom Izkoristite svoj potencial. Računam torej na svoj potencial in upam, da ga bom namensko izkoristil še v mesecu ljubezni.

»Oj, Ljubljanca, dolga vas domača ...« mi je šlo skozi misli tisto sobotno popoldne, ko sem v Brezovici zavil v Vnanje Gorice, vozil skozi Notranje Gorice in se znašel v Žabnici sredi mokrotnega Ljubljanskega barja. In tu na obrobju slovenskega glavnega mesta sem srečal trdoživega Prekmurca Lajčija. Ludvik Cigut podoživlja na Ljubljanskem barju prekmursko ravnico. Tu je njegovo posestvo oziroma *ranč* 60 konj. Je eden naših najpomembnejših zasebnih proizvajalcev kakovostnih mesnih izdelkov, cenjenih v domovini in primernih za Evropo, Ameriko ...

Ludvik Cigut podoživlja na Ljubljanskem barju prekmursko ravnico

Lajči - upoštevana blagovna znamka

Ludvik Cigut na posestvu na Ljubljanskem barju redi 60 konj.

Ludvik Cigut je rojen pred 50 leti v Noršincih pri Murski Soboti. Pisalo se je leto 1968, ko je po končani osnovni šoli odpotoval v Ljubljano. V Pomurkini mesnici Arkade 1 na ljubljanski tržnici je postal vajenec. Prvo noč je prespal na klopi ob Ljubljani v Trnovem. Tri mesece je potem prenočeval pod Plečnikovim Tromostovjem. Bil je vztrajen, poslušen, marljiv in postal je pomočnik mesarske stroke. In ni pozabil na svoje domače ime. V Ljubljani in drugod, kjer je pozneje delal, je postal priljubljen kot Lajči.

Od leta 1974 do 1980 je delal v Mesoizdelkih Škofja Loka, zatem v postojnski mesnici v Bizoviku. Leta 1984 je postal poslovodja Emonine mesnice na Glavnem trgu v Ljubljani. Ta mesnica je oskrbovala z mesom in mesnimi izdelki okoli 80 odstotkov potreb menz, vrtcev ..., v ljubljanski regiji. In 17. februarja 1989 »pa san odišo privat«, je po domače povedal sogovornik.

Gradil dom, ko mu je bilo dvajset let

V življenju se je dobro znašel; ne s protekcijami, marveč s pridnimi rokami in dorečenimi načrti. Na obrobju mesta, v Žabnici, je začel zidati dom, ko mu je bilo komaj 20 let. Tam je bila zemlja cenejša. In pred 15 leti je nastal ob hiši obrat za mesno predelavo. Bil je prvi v Sloveniji, ki se je lotil priprav mesnih dobrot »po evropsko«. Slovenskemu trgu je ponudil posebej dobro pripravljeno pečenko, pivsko klobaso s slanino in papriko, suho meso ... In zatem je ponudil potrošnikom vse za pečenje na žaru. To je bila prva tovrstna ponudba pri nas v tistem času.

Mesarija Lajči je družinsko podjetje. Izjemno delavna sta tudi žena Mira in osemnajstletni sin. Slednji obiskuje mesarsko šolo in bo verjetno nadaljeval z družinsko tradicijo. Gre za prvo zasebno mesarijo v Sloveniji, ki je prejemnica ovalnega žiga in ji je tuji trg odprt.

V Žabnici so zgradili še srednje velik obrat. Zaposlujejo štirideset delavk in delavcev. Tako podjetje je prilagodljivejše zahtevam trga. V tednu ali mesecu lahko spremenijo proizvodni program. Obrat si je ogledala ustrezna komisija Evropske unije. Pohvalila je urejenost. Tržišča Evrope in sveta so tako odprta. Pred časom so zgradili hlev za 200 glav govedi. A so se takrat pojavile »nore krave«. Zmanjšala se je prodaja tovrstnega mesa in hlevi so ostali prazni.

Proizvodnjo vedno bolj prilagajajo potrebam tujega trga, za kar so pomembni kakovost izdelkov, konkurenčnost in povezava s sorodnim že uveljavljenim evropskim podjetjem. Mesarija Lajči se vedno znova prilagaja potrebam. Zdaj zalaga vse Mercatorjeve trgovine s hrenovkami, prekajenim mesom in drugimi izdelki. Tedensko izdelajo od 10 do 15 ton hre-

novk. Meso dimijo na star način z bukovimi drvni. Sprva so imeli osem lastnih mesarij, a so jih v glavnem ukinili. Lotili so se namreč veleprodaje. Imajo pa še prestižni mesnici v središču Ljubljane, v Žabnici in še kje.

Ludvik Cigut je prebolel raka. »Življenje teče naprej. Kot se premaga bolezen, je treba dojeti tudi nove, podjetnejše smeri razvoja,« je povedal. In ne gre vse kot bi človek želel. Uveljavljen podjetnik je pri nas deležen nenehnih podtikanj. In predstavniki slovenske mesne industrije ne sedejo za skupno mizo. Premalo se dogovarjajo za skupne nastope na tujih trgih.

Posestvo na Ljubljanskem barju

Sredi vodnih kanalov, razsežne ravnine, močvirnega rastja na Ljubljanskem barju je *ranč* družine Cigut. Posestvo si zasluži to ameriško ime. Mogočen hlev in objekti ob njem so zgrajeni, kot se za *ranč* spodobi. Gre za družinsko ljubezen. Vanj so vloženi znoj in kubiki gramoz, lesa. S fizičnim delom so pomagali prijatelji; tudi najbolj uveljavljeni Slovenci v državnem merilu!

Posestvo na Barju obsega 120 hektarjev. Pridelujejo koruzo in seno za prehranjevanje 60 konj skandinavske, hladnokrvne pasme. Tak konj tehta od 800 do tisoč kilogramov. In tu so še ovce, koze, pavi, udomačeni krokarji ... In ob ogradi za konje so manjši ribnik, skalnjak, klopca, prostor za razmišljanje ... Ravnino romantično obkrožajo piramidasti griči z belimi cerkvami po vrhovih.

Včasih Lajčija na Barju bolita srce in duša. Domačini iz Žabnice hladno sprejemajo nadpovprečne sovaščane. A Lajči gre naprej: »Domačini ne dojemajo, da vstanem ob štirih zjutraj in delam do 11. ure zvečer. Vsako jutro in zvečer se pripeljem na posestvo nakrmit živino. Ob sobotah z ženo in sinom in še s kom čistimo hlev, živali, okolico ... Delamo z ljubeznijo ... Tu na Barju je prekmurska hiša. Njena gostoljubna vrata so zmeraj odprta,« pravi. In včasih sedi Cigutova družina ob ribniku na Barju. Mama Mira razmišlja o daljnem rojstnem Slavonskem Brodu, ki ga je zapustila leta 1974 in se priselila v Ljubljano.

Oče Lajči se v mislih sprehaja v rodni Noršinci v Prekmurju, kjer je postal brat Štefan veleposestnik. Premore 200 hektarjev zemlje in krmi 500 bikov. Sinove misli se prepletajo z mladostnimi danostmi našega stvarstva in na obzorju se mu poraja vizija, kako uspešno bo popeljal družinsko podjetje v nova desetletja.

Srečni so, ko obiščejo Noršince, Slavonki Brod. Prižigajo sveče v spomin preminulim prednikom. S sorodniki obujajo spomine in se pogovarjajo o načrtih, medsebojnem rodbinskem razumevanju.

Franček Štefanec

»Kaj naj povem o sebi?

Rojena sem bila 1920. leta, 6. februarja, v Brezovici. V družini Marič sem bila edini otrok. Gđa sva se pa z našim Štejkonom oženila, smo pa tan vse oddali pa prišli sem, tu ge san šče gnjes den,« je na moje vprašanje odgovorila Ana Pal iz Dragotincev pri Svetem Juriju o Ščavnici, sicer rojena v Brezovici pri Veliki Polani. S pristno domačo prekmursko govorico, vedno je namreč v tem delu Slovenije govorila z vsemi prekmursko, je nadaljevala pripovedovanje o svojem življenju. Osnovno šolo je obiskovala nekaj časa v Turnišču, potem v Nedelici in Mali Polani, kajti takratna šolska vlada ni dovolila, da bi imela Brezovica zaradi majhnega števila otrok svojo osnovno šolo.

Iz dneke na Štajersko

Čeprav je bila Ana vedno najboljša učenka, je mati kljub vsem nagovorom učitelja Fertelka ni pustila dalje v šolo, da bi postala učiteljica. Mati je bila mnjenja, da ima samo hčer, edinega otroka, zato bo po prevzemu kmetije ta skrbela za njo in njenega moža. A prihodnost je hotela drugače. Ana je 17. maja leta 1936 pred Marijo Vnebozeto v Turnišču obljubila večno zvestobo Štefanu Palu iz Lipe. »S pokojnim Štejkonom sva se spoznala na Gospočinu v Polanjskem logu, odkoder smo vozili šibje za kurjavo. Nej san znala, zakoj je čez nekaj dni prišel k našoj tizi našega oču prosit, ka uni v Lendavskij gorica nucajo edno tžačko dekle, in do tja me je pelal na biciklini. Dokeč san nej prišla v njihove gorice v Lendavo kopat pa so me njegov oča pozdravili kak bodočo snejo, san nej znala, kakšne namene ma on in njegovi liplanjski starši. Jes pa san mešla dečka pri vojski in prave bistvine so bile, gđa je ta prišel domov. Po vsej vragolijaj, kar je napravo do mojih staršov, se je izkazalo dobro, da san si vzela Štejka, dober mož mi je bil vsigdar.« In Štejk je prišel po treh mesecih za zeta k Mariče-

vim. Zvezde nad močvirnato zemljo, tam kjer ni njiv, prerasko z jelševjem in šašjem, so vsakemu že vnaprej kazale, da bo postal kmet. Le redki so bili tisti, ki so se izšolali in postali učitelji ali uradniki. Ana ni bila med njimi, kajti zvezde so ji namenile, da bo morala zgrabiti za plug in ostati na malem kosu zemlje. Njen mož pa je videl lepšo prihodnost v tem, da bi majhno kmetijo v Brezovici zapustili in šli drugam, kjer bi imeli več svoje zemlje in ne bi hodili delat »služečka dela«. Skupaj z Aninima staršema so se leta 1938 odločili, da v Brezovici vse prodajo ter kupijo domačijo z nekaj hektarji zemlje v Slovenskih goricah, in sicer v Dragotincih. Res so si ustvarili nov in večji dom, kot so ga imeli v prejšnjem kraju, toda kmalu po selitvi je umrl Anin oče Jožef. Leta 1940 se je Ani in Štefanu - Štejku rodila prva hčerka Marija in vse do leta 1957, ko se jima je rodila zadnja hčerka Ana, je bilo vsega skupaj devet otrok. Kmetija je bila taka, da je bila daleč naokoli za zgled drugim kmetom. Nikoli pa ni bilo tako, da ne bi Palovi prišli pogledat sorodnikov v Prekmurje,

česar jim Štajerska ni omogočala. Otroci, razen najstarejšega, sta se vsi poročili od hiše in si ustvarili družine, redno pa obiskujejo mater oziroma Dragotince. Barbara, ki je pozneje Palove zapustila, saj si je pred kratkim ustvarila svoj dom ne daleč vstrani, žalost pa je Palove obiskala le 1985, ko je umrl Anin mož Štejk. Kar je za Ano pomenilo izgubo. Leta 1990 je umrl najstarejša hčerka Marija, ki je živela na Igu pri Ljubljani. Ana se je vedno rada vračala v domačo hišo in tudi v Prekmurje. Ana pravi, nikom. Pred kratkim je razen novala štirinosemdeset let, dan, a za kmečko delo se ni poprime. Za konec je povedala, da si še želi priti pogledat sorodnike na drugi strani Mure in nekoč sosede v Brezovici, kolikor jih še živih.

Vsaj enkrat pa hoče še in vrniti v Turnišče, k Mariji pod lokom, kjer je pred osemindesetimi leti obljubila zvestobo svojemu Štejku.

Bojan Zadravec

Radenski župan izkoristil politični vpliv in zapeljal mladoletnico

13

Penova
nadaljevanje

Tašče o zeti & Zeti o taščah

Za 74-letno Jožico Rožman iz Radencev z gotovostjo lahko trdimo, da ji življenje ni bilo preveč lahko in enostavno. Mati treh otrok, Slavice, Zdenke in Jožeta, pridna in delovna soproga moža Jožeta, sploh pa izjemna gospodinja in kmetovalka je morala delati od zore do mraka. Kljub temu je danes upravičeno srečna in vesela, saj je na pravo pot popeljala tri svoje otroke, ki z družinami živijo v neposredni bližini, podarili pa so ji tudi šest vnukov. Enako kot sama, ki je vse življenje posvetila gospodinjstvu in delu na kmetiji, je tudi njen mož Jože večinoma trdno delal na kmetiji, nekaj časa pa tudi v Zdravstvenem domu Murska Sobota.

Med delom na kmetiji in gospodinjstvu ni imela veliko časa za nekatere druge stvari, a se kljub vsemu spominja, kako je bilo, ko se je pred njo prvič pojavil Jože Toplak, bodoči zet, ki je bil zaljubljen najstarejšo od treh otrok, takrat srednješolko, pozneje pa socialno delavko Slavico. »Že ko je prišel prvič k nam, smo ga takoj vsi vzljubili. Seveda sem bila za to, če se je že Slava tako odločila, saj ji bilo najlažje, če bi sami nasprotovali. In niti nismo nasprotovali, je šlo za zelo pridnega fanta in enako takšnega zeta, ki smo ga imeli vedno radi, enako pa je tudi danes. Moram priznati, da vsi zeti niso takšni, kot je naš Jože, saj od njega nikoli ni slišati žal besede, ali da je karkoli narobe. Vedno je pripravljen pomagati in je tudi zelo razumevajoč,« pravi tašča Jožica.

Po drugi strani pa tudi zetu Jožefu Toplaku iz bližnjega Kobilščaka na obronkih vinorodnih kapelskih hribočkov, pravzaprav v otroštvu ni bilo z rožicami postlano. Sin prvoborcev Štefana Toplaka je po poklicu diplomirani politolog. Sprva je delal v OŠ Murščak, ker pa je ugotovil, da s srednjo kapelo in potem OŠ Murščak, ker pa je ugotovil, da s srednjo ne bo šlo, je šel študirat. Zaposlen je bil v Elradu, hkrati pa je bil tudi podpredsednik sindikata SOZD Gorenje, predsednik občinskega sveta v Gornji Radgoni ipd. Pred dobrimi dvajsetimi leti pa je začel poučevati na Srednji tehniški in poklicni šoli, kjer je še vedno zaposlen.

Po osamosvojitvi Slovenije se je odločil nekoliko bolj posvetiti politiki in je med drugim postal prvi župan novonastale občine Radenci. Sam vedno trdi, da je tukaj velika perspektiva, čeprav sezone so in vedno bodo. En mandat je bil samo član občinskega sveta, sedaj pa je znova župan. »Mislim pa, da se s sodelovanjem vseh lahko veliko naredi za dobro življenje in blaginjo vseh naših občanov,« pravi Jože, ki nam je tudi povedal, kako je spoznal svojo ženo Slavico. »Slavica je bila še v srednji šoli, jaz pa sem bil predsednik mladinske organizacije v občini Gornja Radгона. Enkrat na vseh takšnih in drugačnih prireditvah. Enkrat pa sem srečal tudi svojo poznejšo soprogo in tako se je začelo. Torej je sedanj radenski župan zlorabil svoj politični vpliv in zapeljal mladoletno srednješolko. »Malo pozneje me je Slava že predstavila svojim domačim in moram priznati, da sem bil zelo lepo sprejet. Že takrat sem čutil, da sem rojen za Slavico in ona zame, kar se je pozneje tudi potrdilo, saj sva kmalu zaživela skupaj pri njenih starših, hkrati pa sva si gradila lastni dom v Boračevu, kamor sva se preselila, potem ko sva se poročila 26. aprila 1984. Vesel sem, da smo se dobro razumeli, saj smo vedno delali vse v dogovoru in soglasju, torej z roko v roki. Pravzaprav je bilo pri medsebojnem pomaganju, tako da niti ni bilo dovolj časa, da bi se sporekili. Takšni odnosi bi morali vladati povsod v družinah, še posebej pa bi morala biti takšna medgeneracijska povezanost,« pravi naš sogovornik, ki je oče edini hčerki, 28-letni Nataši, počasi pa pričakuje, da bo tudi dedek, ob tem pa bo njegova tašča postala prababica, ki je bila Jožefu in Slavici v veliko pomoč pri vzgoji.

Oste B.

Izbiramo naj... natakario in natakarja

Natakarice in natakarji, na plano!

Natakarji in natakario so duša gostinskih lokalov. Oni so pogosto tudi prvi, s katerimi pridejo turisti in izletniki v stik, ko pridejo v našo pokrajino in si izmučeni naročijo pijačo in povprašajo, ali lahko tudi kaj pejejo. Zato tudi naša akcija Izbiramo naj... natakario in natakarja.

Lani sta dobila največ glasov Dušanka Ciglar in Goran Kološa (na fotografiji ob podelitvi nagrade), razveseljivo pa je, da ste glasovali in glasujete za natakario in natakario z vseh koncev Pomurja, kar je tudi dokaz, da lahko povsod naletimo na prijazno postrežbo. Ali se gost v naši pokrajini dobro počuti, je sicer predvsem odvisno od vseh v gostinsko-turistični dejavnosti, le natakariji pa so tisti, ki jih gostje po več dneh obiska pogosto kličejo po imenu.

Gostinski lokali so prostor druženja in sprostitve. Sedaj, ko je sonce že nekoliko ogrelo tudi našo pokrajino, se gostinska ponudba že seli na plano, na terase in druge prostore pred gostilnami. Med dopustom si tudi najdemo čas, da več časa posedimo pri gostinskih lokalih v hladni senci dreves in uživamo v osvežilni pijači, v nasprotju z delovnimi dnevi, ko nas tempo sili, da le na hitro popijemo kavico in pohitimo dalje na delo (pa še takrat ni od nikoder natakarija s pijačo, čeprav se nam tako mudi).

V konkurenci mnogih lokalov se mnogi gostinci trudijo, da bi bil njihov lokal čim privlačnejši in zanimivejši, povečuje pa se tudi konkurenca v ponudbi in ceni hrane in pijače, kjer pa so že precejšnje kakovostne razlike. Mnogi gostinci pa se vse premalo zavedajo pomena prijaznega natakarija in natakario, ki zna poskrbeti za hitro postrežbo

gostov, za dober obisk lokala.

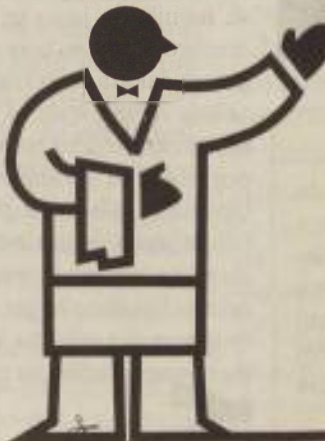
Podobno kot lani, tudi letos izbirate natakario in natakario tako, da izpolnite glasovnico, ki smo jo objavili, in jo pošljete na dopisnici na naslov: Vestnik, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, s pripisom Za naj... natakario in natakario. Zmagovalce bomo razglasili na sklepni prireditvi akcije Gostišče osvežišče 2004, ki bo 14. avgusta. Pred tem pa bo pet moških in pet ženskih finalistov akcije Izbiramo naj... natakario in natakario

predstavljenih v Vestnikovi prilogi Pen. Seveda tistih deset, ki bodo dobili največ glasov.

S tako popularizacijo natakarskega poklica bomo skupaj z vami, bralke in bralci, prispevali k temu, da bo vaš obisk v našem najljubšem in drugih gostinskih lokalih še prijetnejši. Veseli bi bili, če bi na dopisnico napisali imeni in priimka obeh, natakarija in natakario, če želite, pa lahko samo enega.

J. Ga.
J. Z.

Letos boste izbirali natakario in natakario tako, da izpolnite glasovnico in jo pošljete na dopisnicah na naslov:
**Vestnik,
Ulica arhitekta
Novaka 13,
9000 Murska
Sobota.**

Glasujem za naj... natakario

Ime in priimek: _____

Gostišče: _____

Glasujem za naj... natakario

Ime in priimek: _____

Gostišče: _____

V petek so maturantje po vsej Sloveniji preživeli zadnji dan v klopih svoje srednje šole in ga zaznamovali na slovesen način. Točno opoldne je skoraj šeststo pomurskih maturantov v spremstvu fanfar zaplesalo po taktih Straussove četvorke na Slovenski ulici v Murski Soboti. Večina je po končani paradi zabavo nadaljevala v murskosoboškem parku.

Maturantska parada

Danijel, Jernej, Igor in Gregor, maturanti murskosoboške gimnazije, so bili navdušeni nad uspešnim zaključkom šolskega leta, saj so si nekateri svoje ocene popravili še zadnji dan. Da bo zabava v parku, je že splošno znano in nekakšna tradicija, so še dejali. Kdaj se bodo odpravili domov, nam niso vedeli povedati, rekli so le, da so staršem povedali, naj jih ne čakajo. Za konec pa povedali, da bodo jedli pivo in pili viski.

Žvižgi piščali so bili tisti, ki so v petek odnevali po vsem Pomurju od jutra pa še pozno v noč. Maturantje so oznanjali konec svojega srednješolskega izobraževanja. Čaka jih le še matura - zrelostni izpit, na katerem vsak maturant pokaže znanje. Njen rezultat po štirih letih odpira vrata univerzitetnih programov. Nepopisno je bilo veselje ob uspešnem zaključku štiriletnega šolanja, po ulicah se je slišal smeh. Vendar pa so bili mnogi hkrati tudi žalostni, saj bodo po štirih letih skupnega življenja v razredu, skupnega »špricanja«, učenja in zabavanja odšli vsak svojo pot, vsak na svojo univerzo. Da bi se še enkrat skupaj veselili, so se skorajda vsi, ki so plesali četvorko, pa tudi maturantje preostalih pomurskih srednjih šol še enkrat zbrali v murskosoboškem parku, kjer so rajali do ranih jutranjih ur. Rdeče, modre, rumene, oranžne, črne in zelene so bile barve majic, ki so preplavile poti in zelenice, zavzele klopi

Liljana, Doris in Petra, maturantke ekonomske gimnazije iz Murske Sobotice, so bile nad vseslovensko parado maturantov in še posebej nad zabavo študentsko življenje.

Nekateri so hitro onemogli.

»Jedli bomo pivo, pili pa viski«

Med obvezno maturantsko opravo sta poleg majice spadali še piščalka in kapa. Slednjo so nekateri uporabili tudi kot mesto za odložitev svojega kozarca ali pločevinke, ko so jih od držanja zbolele roke.

Tudi letos so, že četrtri po vrsti, maturantje na zadnji šolski dan po taktih Straussove četvorke v najbolj množičnem sinhronem plesu na svetu spet presegli Guinnessov rekord. V 17 slovenskih mestih, med katerimi je bila tudi Murska Sobota, pa še v italijanskem Trstu in hrvaškem Pulju, se je zavrtilo 14.564 plesalcev, kar je 2608 več kot lani. Med 3641 pari četvork je bilo skoraj 300 pomurskih, ki so jih tvorili maturantje iz murskosoboške gimnazije in ekonomske šole, rakičanskih srednje zdravstvene in kmetijske šole, ljutomerske gimnazije ter srednje šole za gostinstvo in turizem iz Radencev.

Malo duška pred maturo

V parku so bili tudi policisti in redarji, ki so skrbeli za varnost mladih in parka. Za kakšen nasvet sta spraševala mladeniča na fotografiji, ki sta v modrem, nam žal ni uspelo izvedeti.

Maturanti in policija

Policisti so imeli kar nekaj opravka z maturanti, ki so razgrajali in se nedostojno obnašali na mestnih ulicah in v parku. Izstopa kaznivo dejanje rop, kjer so trije mlajši moški napadli 24-letnika v soboškem parku. Med pretepom so mu strgali hlačni žep in odvzeli denarnico, iz katere so pobrali 42.000 tolarjev, poleg tega so mu odnesli še sončna očala. Prijet pa je bil tudi maturant, ki je z nožem prerezal pnevmatiko na službenem vozilu policije. A. B.

in ribnik. Slišalo se je petje, žvižganje, slišale so se kitare in bobni, čeprav so maturantje zatrjevali, da se na zabavo niso posebej pripravljali, da so se v parku znašli čisto spontano, hkrati pa dodali, da se tam zbirajo vsako leto. Majhne ali večje skupine so spremljale ogromne količine alkohola, ki so jih v nakupovalnih vozičkih vozili s seboj po parku. »Danes je pač tako, da je alkohol na vseh zabavah, tako mladih kot tudi starejših, da ga točijo na vseh veselicah, zato ne vidimo razloga, zakaj ne bi bil tudi na tej zabavi,« so zatrili. Mnogi so menili, da je to še zadnja zabava pred maturo in da si bodo »dali duška«, saj jih potem čakata resno delo in še veliko učenja. Velike večine mature ni strah in že komaj čakajo študentsko življenje, saj so jim vrstniki povedali, da so študentska leta najlepša. Upamo, da jih po zloglasni zabavi ni preveč bolela glava, in jim želimo veliko delovnega elana in sreče pri maturi, pri uvrstitvi na željeno fakulteto in pri iskanju najugodnejše nastanitve vsem, ki bodo odraščali brez maminega štedilnika in hladilnika.

Natalija Juhnov

Vanja Poljanec

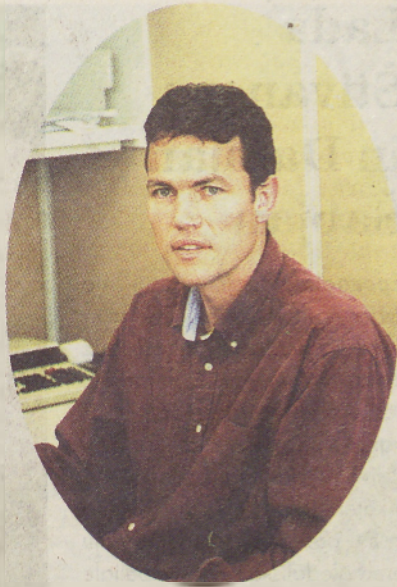
Nazdravljanje je bilo obvezno. Eni so nazdravljali s piščalko, drugi s piščalko, tretji s piščalko, četrti s piščalko, peti s piščalko, šesti s piščalko, sedmi s piščalko, osmi s piščalko, deveti s piščalko, deseti s piščalko, enajsti s piščalko, dvajseti s piščalko, trideseti s piščalko, štirideseti s piščalko, petdeseti s piščalko, šestdeseti s piščalko, sedemdeseti s piščalko, osemdeseti s piščalko, devetdeseti s piščalko, stotni s piščalko.

Chris J. Scobie v Murski Soboti

Dežela njegovega otroštva je tako daleč, da bi se človek moral globoko nagniti čez zemeljsko poloblo, da bi ugledal vse lepote njene pokrajine, ki je za nas skrita nekje na drugi strani sveta, tam spodaj, še dlje od Avstralije, in ki tako prebivalcem kot radovednim turistom in naključnim popotnikom odkriva vse naravne lepote, kar jih je kdaj ugledalo človeško oko. »Vendar tudi Slovenija je lepa,« ugotavlja Novozelanec Chris J. Scobie, ki je poročen v Mursko Soboto in živi v naši pokrajini že od lanskega junija.

Chris J. Scobie se je v Mursko Soboto preselil z Nove Zelandije.

Z Nove Zelandije v Slovenijo

99.000.000 ovac,
8.000.000 milijonov
govedi in veliko kivičev

Skoraj dobrih 19.000 kilometrov loči Slovenijo od Nove Zelandije, ki ima štiri milijone prebivalcev, šestdeset milijonov ovac, osem milijonov govedi in veliko kivičev, v prirodi katerih pa ne gre za živali kosmati sadež, temveč za novozelandsko nacionalno ptico. Povezanost novozelandske pokrajine z naravo so razumeli že prvotni naseljenci, ki so na novozelandski Severni otoku pripotovali iz Polinezije. Deželi so dali ime Aotearoa, kar pomeni dežela dolgega belega oblaka. Šele leta 1769 je kapitan Cook razglasil Novo Zelandijo za angleško. Velika Britanija je tako še vedno ena od največjih uvoznic novozelandskih izdelkov. »Indus-

trija, gozdarstvo, rudarstvo, vrtnarstvo in turizem se v zadnjem desetletju na Novi Zelandiji hitro razvijajo,« je povedal Chris, ki je kar dvajset let delal v novozelandskem bančništvu.

Gospodar prstanov

Chris prihaja iz Queenstowna, ki leži na novozelandskem Južnem otoku. Tja so včasih zahajali iskalci zlata, zdaj pa je okolica znana po prečudovitih naravnih znamenitostih, ki čedalje pogostejše postajajo cilj turistov. Mesto je obkroženo z gorami in jezeri. »Pri nas je skoraj tako kot v Sloveniji. Tudi pri nas lahko smučaš v gorah na enem koncu države in se kopas v toplem morju na drugem koncu Nove Zelandije.« K temu pripomore tudi podnebje, saj ima Severni otok na skrajnem koncu skorajda subtropsko podnebje, temperature na Južnem otoku pa se lahko pozimi spustijo celo do ničle. »K promociji Nove Zelandije je veliko pripomogla tudi trilogija Gospodar prstanov. Film so snemali nedaleč od mojega kraja in moram povedati, da jim je v nekatere prizore prav odlično uspelo ujeti vse naravne lepote,« nam je pojasnil Chris J. Scobie in dodal, da Nova Zelandija nima dolge zgodovine, zato se pač ne morejo pohvaliti z zgodovinskimi gradovi ali starimi izkopaninami, lahko pa obiskovalcem ponudijo čudovit panoramski razgled na zeleno pokrajino.

Pitje kave

Njegov prvi vtis o Sloveniji je bil povezan z Mariborom. Navdušile so ga stare hiše, mestni utrip v starem delu mesta in predvsem kultura pitja kave. »Kar nisem se mogel načuditi, kako pogosto se Slovenci družite ob kavi in koliko majhnih kavarnic imate, in moram priznati, da mi je takšno druženje všeč,« je priznal naš sogovornik. Poleg Maribora mu je všeč tudi Ljubljana, čeprav veliko Slovenije še ni videl. Letos načrtujeta z ženo obisk slovenske obale. Prej sta že obiskala hrvaško obalo, saj je Chris pred prihodom v Slovenijo deset mesecev živel na Hrvaškem. Všeč so mu tudi pomurski griči, ki so zasajeni z vinogradi. O Sloveniji pa je prvič slišal v šoli, ko so se o naši državi učili še kot o delu nekdanje Jugoslavije. Veliko novic iz Slovenije je s pomočjo radia, televizije in časopisa izvedel tudi v času slovenske osamosvojitve. »Ljudje v vaših krajih so zelo prijazni, edina težava je v tem, da ko greš h komu na obisk, se miza, za katero sedež, že minuto po tvojem prihodu začne šibiti pod težo prehranjenih dobrot, ki jih gostitelj velikodušno postavi pred obiskovalca,« je povedal Chris. Edina težava, s katero se še spoprijema, je razumevanje jezika. Slovenščino se šele uči, pri tem pa priznava, da veliko Slovencev razume tudi angleški jezik, vendar so včasih ljudje preveč sramežljivi, da bi odgovorili v tujem jeziku.

Domov so šli šele jutraj

Sicer pa je za Chrisov prihod v Mursko Soboto kriva njegova žena Sabrina. Spoznala sta se na Hrvaškem, poročila pa v Murski Soboti. »Poroka je bila zelo drugačna kakor pri nas,« se je nasmehnil Chris. Najprej smo šli k matičarju, nato pa v cerkev. Ker smo pri poroki želeli upoštevati tako slovenske kakor novozelandske navade, sem kar sam pripeljal nevesto pod roko do matičarja, kar menda pri vas ni v navadi in mora to po vaših običajih storiti nevestin oče. »Svatba pa je tako ali tako v primerjavi s svatbami

Queenstown je mesto, kjer je Chris odrasčal.

na Novi Zelandiji predolgo trajala. Tam gremo zjutraj k poroki in nato na skupni zajtrk in s tem je stvar končana. Pri vas pa smo domov šli šele v zgodnjih jutranjih urah, toda bilo je zelo zabavno in lepo. Tudi hrana je bila okusna,« se je spominjal Chris J. Scobie svoje poroke. Na Novi Zelandiji pa je tradicionalna hrana povezana z ovčjim oziroma jagnječjim mesom. Nova Zelandija ima namreč 46 milijonov ovac (samic), ki kotijo vsaj enkrat letno. »Torej si predstavljate, kakšne količine volne zraste na teh ovcah in koliko trave pojejo,« se je nasmehnil Chris. Tradicionalnih pijač na Novi Zelandiji skorajda ni, zato pa je zelo priljubljeno pivo.

Tam, kjer so najbližji

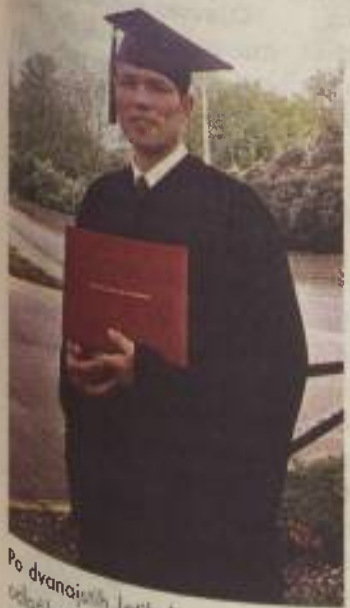
Chris J. Scobie je sedem let preživel tudi v Minneapolisu v Združenih državah, kjer je študiral teologijo. Včasih je veliko potoval po Združenih državah in obiskal Avstralijo, Kitajsko, Filipine. Zdaj večino časa porabi za učenje, saj se pripravlja na magisterij iz menedžmenta in vodenja. Veliko tudi predava v cerkvi. Kmalu namerava obiskati rodno Novo Zelandijo, vesel pa bi bil

tudi obiska novozelandskih sorodnikov v Murski Soboti. »Po pravici povedano ne pogrešam toliko Nove Zelandije zaradi pokrajine, temveč zaradi prijateljev. Na srečo sem dobil tudi v Murski Soboti nekaj novih prijateljev in dom je pravzaprav tam, kjer živijo tvoji najbližji družinski člani in kjer živijo tvoji najboljši prijatelji,« je še povedal Chris J. Scobie.

Dejan Fujs

V ozadju Alcatraz in San Francisco

Po dvajsetih letih bančništva se je oddal za trudij v ZDA.

Na Novi Zelandiji živi tudi njegova babica Evelyn.

Lada Štivanova in Damjan Šabjan

Spoznala sva se v Rusiji leta 1999 na festivalu gluhih – smer gledališče. Lada prihajam iz Brna na Češkem, Damjan pa sem doma v Murski Soboti. Družita naju skupna usoda, kajti oba ne slišiva. In družita naju gledališče, v katerega sva oba zaljubljena in mu predana, čeprav so naju pred gledališke kulise pripeljale različne poti – Lada je iz igre diplomirala na Češkem, Damjana je učil prve korake pantomime Andres Valdes. Že tri leta imava gledališko skupino ONA - ON. Nastopala sva v Murski Soboti, po Sloveniji pa tudi v tujini. Nazadnje v Mehiki, na kongresu gluhih. In del mehiških doživetij sva želela pričarati tudi bralcem Pena.

Mehika -

Da se boste v mestu s 23 milijoni prebivalcev počutili varne, poskrbi varnostna policija, in da po velemestu ne hodite z umazanimi čevlji, čistilci čevljev kar na ulici.

Razglednice iz Mexico Cityja

Eden od prostranih mestnih trgov v središču mesta z impozantno cerkvijo, pred katero je vedno živahno.

Uradni naziv: Estados Unidos de Mexico

Število prebivalcev: 100.000.000

Valuta: 1 peso – 100 centaros

Glavno mesto Mexico City
(23.000.000 prebivalcev)

Časovna razlika: 7 ur

Mehiški narodni muzej v glavnem mestu

Spomenik revolucije, kjer se zgodi največ kulturnih prireditev na prostem.

Mehiški parlament

O Mehiki se govori, da je za turiste kar precej nevarna država, zato je vredno spoštovati nekatera pravila, na katera so nas posebej opozorili. Tako ni priporočljivo, da bi se ponoči zadrževali v nekaterih četrtih mesta, prav tako ne, da bi fotografirali revne ljudi na obrobju mesta. Nasvet je bil, da naj se oblačimo čim bolj preprosto, da med prebivalstvom ne bi izstopali. Domačini sicer takoj ugotovijo, da si tujec, vendar ni nobene potrebe, da bi že na prvi pogled mislili, da si bogat Američan. To bi znalo biti nevarno. Nikjer ni varno puščati svojih stvari, še posebej pa to velja za plaže, in ni dobro zaupati raznim prodajalcem in prekupčevalcem, kajti zelo hitro lahko ostaneš brez vsega.

Po Mehiki pravzaprav lahko potujete samo na en način, in to z avtobusom. Potniški železniški promet je bil v času ekonomske krize ukinjen. Po mehiških železniških tirih zdaj vozi le še tovorni vlaki.

Potovanje z avtobusi je hitro, zanesljivo in vozijo povsod. Tisti za dolge proge so sodobni in zelo dobro opremljeni. Sicer pa si vožnjo lahko privoščite v treh različnih kategorijah: v luksuzni ter v prvi in drugi kategoriji. Razlika je v udobju in ceni. Ta je v luksuznem avtobusu dvakrat višja kot v drugi kategoriji. Tujci se večinoma vozijo v boljših avtobusih, domačini pa pretežno v najslabših, seveda zaradi cene.

V glavnem mestu pa se boste z enega na drugi konec najhitreje in najudobneje prepeljali z metrom. Je poceni, hiter in zanesljiv. Pravi užitek. Podzemni vlaki vozijo neprekinjeno, drug za drugim, 24 ur na dan, tako da

Na kongresu gluhih sva se največ in najraje družila z domačimi gostitelji.

čakanja praktično ni. Edino, kar vas lahko neprijetno preseneti, so tatovi, zato je v metroju res treba skrbno varovati osebne stvari. Posebej mamljive so torbice. Zamisel o izposoji avtomobila raje opustite. Promet je izjemno gost in pri vožnji z avtomobilom po mestu veljajo najrazličnejše omejitve. Določene dneve v tednu je vožnja celo prepovedana. Urnik prepovedi določajo zadnje številke na registrski tablici avtomobila. Če teh omejitev ne upoštevate, vas lahko kaznujejo, in to tako, da si boste kazni zapomnili za večne čase: 300 dolarjev ali zaplomba avtomobila. Ti in drugi omejitveni ukrepi so naravnani zoper preveč onesnažen zrak v mestu. Mehška hrana je zelo okusna. Poskusila sva več vrst jedi iz različnih krajev države in vse je bilo okusno. Njihova posebnost in značilnost so jedi, začinjene s pekočo papriko. Juho strežejo z limono. In povsod je bilo na mizi sadja po želji in vedno sveže.

Prebivalci Mehike so prisrčni, nekateri pa tudi nezaupljivi. Najino potovanje je bilo čudovito, pravzaprav sva se težko poslovila od te zanimive države. Glavno mesto Mehike ima 23 milijonov prebivalcev. Življenje v tako velikem mestu je popolnoma drugačno kot v katerikoli evropskem mestu. Njegova nenavadna povzroča grozljive probleme. Ker je promet izjemno gost, je zrak zelo onesnažen. V mestu se vsak dan prevaža vsaj pet milijonov avtomobilov. Mesto se tudi nečistoči, kar širi in vedno večji problem postaja oskrba s pitno vodo. Nikjer, tudi v najdražjem hotelu, si ne morete natočiti iz vodne pipe. Vsa pitna voda je v plastenkah in ni ugodneje je kupiti galona (3,75 litra) vode. Kljub vsem tem problemom se po burno razvijajo do skriva čarobno mesto, ki ima svojo posebno priložnost. Središče Mexico Cityja je Zocalo in je na površini največje na svetu. Na vzhodni strani mesta ča (na mestu Moctezumaove palače) je Nacionalno ministrstvo za finance in rezidenca predsednika države. Originalna gradba je bila zgrajena leta 1623, drugo nadstropje so dogradili leta 1888. Zanimost zgradbe so poročila z znamenitimi risbami.

Mexico City

prisrčna dežela

Taxco, pravijo mu »Srebrno mesto«, je mehiški mestec in v njem je najbolj znana cerkev Santa Prisca z dvema zvonikom.

Prava turistična poslastica »Srebrnega mesta« je tržnica z zelo pestro in nenavadno ponudbo, kot je na primer tale krompirček na palčki. Nisem se ga zamenjati, bil je namreč zelo okusen.

In tole je piramida Sonce, visoka 65 metrov.

Teotihuacan

Kraj je od glavnega mesta oddaljen le 50 kilometrov in je čudovit. Sredi planote se odpre pogled na dve piramidi, ki so ju poimenovali Sonce in Mesec. Teotihuacan je »mesto bogov«. Piramida Sonce je visoka 65 metrov, Mesec je nekoliko nižji. Ob piramidah je svetovno znana Cesta mrtvih in svetišče Quetzalcoatl. Svetišče krasijo ogromne kačje glave. Mesto so v začetku prejšnjega tisočletja zgradili Azteki.

Taxco

To je »srebrno mesto«, za katerega pravijo, da je eno najlepših v državi. Leta 1529 ga je ustanovil Rodrigo de Castaneda – kapitan ladje Hernana Cortes. Zaradi najdišč srebrne rude je doživelo mesto v 18. stoletju pravi razcvet.

V njem je najbolj znana cerkev Santa Prisca z dvema zvonikoma in zgrajena iz posebnega rožnatega materiala. Mesto smo si ogledali z višine.

Če boste potovali kot midva, svetujeva menjavo dolarjev v mehiško valuto že kar v menjalnicah pri izhodu z letališča. Kot se je pokazalo kasneje, je bila prav tam menjava najugodnejša. In še eno opozorilo pri menjavi – denar preštejte takoj! Za en ameriški dolar dobite deset pesosov (Ps).

Pa še nekaj orientacijskih cen živil in storitev:

- voda 1,5 l = 8 Ps
- voda, galon (3,75 l) = 10 do 13 Ps
- prenočišče v hotelu = 70 do 100 Ps
- kosilo v restavraciji = od 40 Ps dalje
- metro = 2 Ps
- vozovnica za avtobus = 5 do 10 Ps (pribl. 20 km)
- eksotično sadje je zelo poceni

Imajo namreč žičnico, ki te odpelje 173 metrov visoko, in vse lepote so pred tabo kot na dlani.

Acapulco

Očarljivo, senzacionalno, blesteče. Acapulco je primorsko mesto, ki živi 24 ur. Ima največjo mestno tržnico, kjer dobite vse, kar vam poželi srce. Obišče jo ogromno ljudi.

Ustavili smo se tudi na La Quebradi, znani po skokih plavalcev v razburkani Pacifik. Vendar to ni edina nevarnost. Skok z višine 35 metrov se konča v štirimetrski odprtini med skalovjem.

Vhod v park v Teotihuacanu, ki mu pravijo »mesto bogov« s piramidama Sonce in Mesec.

Ko se povzpneš približno do polovice piramide Sonce, se odpre čudovit pogled. Desno spodaj vodi »Cesta smrti«.

Glavno pristanišče v Acapulcu. Ribiči so nama zaupali, da so ujeli mečouna, kaj več pa o tej ribi nisva mogla izvedeti, saj se je z Mehičani angleško težko sporazumeti. Je pa bila prava trofeja.

Večer v Acapulcu je ena sama romantika ...

»Mož ma peneze.«

Prva nama je v oči padla nič hudega sluteča gospa z otroškim vozičkom. Videlo se je, da pri hiši nosi hlače mož, ko je odgovorila, da ima denar pri sebi on, a tokrat je v hlačah gotovo imela več ona. Po nekajminutnem nakladanju je gospa še vedno buljila kot nema, ko pa je začutila kapljo če rob, je spregovorila: »Že tretje leto sen tukaj, pa še niti enkrat ni trebalo plačati!« Tudi ko sva jo hoteli pomiriti, se je še vedno zdelo, da ji enostavno ni kliknilo, da je vse skupaj le šala.

»Ka tan doli se pa te ne plača al ka?«

Najbolj privlačni so se nama zdeli obiskovalci, ki so spremljali majhne maratone s klopi ob progi. Gospe sva zmotili ob prijetnem »senčenju« in klepetu. »Ža enurno sedenje na klopi boste plačali 2500 sit, razen če se pomaknete dalje k ograji, kjer pa boste morali stati,« sva začeli z najinim poslom. Sledili so vprašujoči pogledi, zmaganost na rameni in na koncu: »Ja nič, če je pa tak, pa greve ta dol, ka ve te zaj?« Najina denarnica se torej tudi tokrat ni napolnila. Morda pa sta tudi onidve denar zaupali možkim ...?

**Penova
akcija**

Risali in merili smo ter naredili še eno Penovo akcijo.

Koliko je potrebno, da ljudi prepričate, da bodo tokrat za ogled maratona odšteli prav tolikšen znesek denarja, kolikor prostora zavzamejo?

Oblecite si le reklamno majico, v roke pa vzemite meter in blokec, ki ste ga pobrali na cesti, in poizkusite.

»Ka pa te na ton liste piše?«

Za grmičkom je zamišljeno zrl nekam v daljavo starejši gospod. Z zanimanjem je pogledal kuponček, ki sva mu ga dali, ko pa je Maja povlekla na plan še meter, je vse skupaj spremljal le še z začudenim izrazom. Le kdo si je izmislil tako bedarijo, da bi bilo treba plačati za sedenje? Ljudem očitno le ni tako vseeno za (težko) prisluženi denar, tako da je tudi gospod nemudoma vstal in se počasi odpravil na območje zunaj »plave cone«. Z Majo sva ga ujeli in ga spoznali z najinim stalnim spremljevalcem – fotografskim objektivom. Gospod pa si je po najinem odhodu nadel očala in, še vedno stoje, zrl v dobljeni kuponček. Naposled pa sva ga zopet zagledali na starem mestu – v prijetni senčici ...

»Fajn, ne – ka se fsaj neka dogaja!«

Podali sva se še malo više. Tik ob cesti, s katere so se vračali pohodniki, je počivala družinica. Z zdaj že izbranimi besedami in odločnim glasom sva jih seznanili z njihovo dolžnostjo, ki je tokrat znašala celih 3000 tolarjev. Kot vsi njihovi predhodniki, so se bili tudi oni pripravljeni takoj umakniti in tako »prihraniti« nekaj bankovcev. Kljub temu jih nisva preveč vrgli s tira, saj so menda podvomili v izredno visoko tarifo. Očitno nama še manjka nekaj izkušenj. Najin odhod pa so pozdravili z nasmeški in besedami: »Fajn, ne – ka se fsaj neka dogaja!«

»Hi, hi, hi ...«

Da se lahko hihitaš kot zmešan, tudi brez kakršnegakoli tehtnega razloga, sta nam dokazali dekleti, okoli katerih sva začeli zarisovati prostor. Dejali sva, da letos zaslužita moreta gledati maratona in lahko v območju, ki sva ga orisali, stojita največ eno uro, kjer bova zaračunali. Hihitali sta se kot prvošolki in kazali v prazne žepe, midve pa sva se nasmehnili in jima zagotovili, da jima ne bova vzeli še zadnjih stotakov.

»Ne ne, mi zdej takoj gremo, ne bomo nič plačali!«

Malce čudno sta naju začeli gledati mladi gospe z otrokom, okoli katerih sva začeli meriti in preračunavati prostor. Ponudili sva možnost družinskega paketa – ko za otroka, ki je bil star šele dve leti, ne bi odšteli nič. »To bi te – no, ne bi odšteli nič,« je odgovorila prva, začetki rekli, da treba plačati, niti sem šli,« je odgovorila druga. Druga pa je le pritrdjevala in dodala: »Saj smo zdej prišli pe gremo naprej, ne bomo nič plačali.« Midve pa sva kot muhi še naprej nadležno leteli okoli njih in dejali, da bosta morali čakati, ko so bili tukaj, prišli pe

Zočeli so se odpravljati proti latu in končno dobiti pojavnice, da se vse le del Penove akcije. Namesto se in se kot slepi kuri abrošali, da bi videli, kje ju je nas

Najina denarnica je ostala žal vse do zadnjega prazna. Spoznali sva, da se ljudje odločno postavijo zase, posredni takrat, ko je v igri njihov možnjček. Ob morebitni uvedbi plačljivih najemov klopi bi te očitno ostajale prazne. Še dalje pa bi se, pod težo kozarcev, komolcev in porabljenih cekinčkov šibile točilne mize. Kajti žejni pa res ne moremo bititi!

»To bo 2500 tolarjev,«

FOTO
Jurij Zauneker

Staša Pavlovič
& Maja Prettner

Marinka Fritz - Kunc
navdušila dijake

Ni res, da mladi nočejo brati

Vaša čustva

V letošnjem šolskem letu so na Srednji šoli za gostinstvo in turizem Radenci ustanovili bralni klub. Glavni namen ustanovitve kluba je bil, spodbuditi branje pri dijakih. Ni res, da mladi nočejo brati, treba jim je samo znati pritegniti. Le tako literaturo jim moramo ponuditi, ki je mladim blizu, ki govori o njihovih problemih tukaj in zdaj. Med prvimi so želeli spoznati dela slovenskih avtorjev, ki se ukvarjajo s takimi temami. Pisateljica in novinarka Marinka Fritz - Kunc, ki je slovenski javnosti znana po svojih uspešnicah Janov krik, Borboletta, Kam grejo ptice umret, Modri pulover in Punčka v ogledalu, je bralce navdušila, zato so jo povabili na šolo.

Dijaki in profesorji so vse leto pridno brali, se sestajali in pogovarjali o prebranih besedilih in občutkih, ki so se rojevali ob prebranem. Dela Marinke Fritz - Kunc mlade bralce pritegnejo, saj so vedno aktualna, govorijo o problemih mladih ljudi, s katerimi se danes srečujemo: droge, nasilje, AIDS, motnje hranjenja. Pisateljica verjame, tako kot sama pravi da »besede, izgovorjene ali napisane, ki človeku sežejo v srce, zmorejo marsikaj«.

Že več kot desetletje Marinka Fritz - Kunc svojo ustvarjalnost namenja tudi projektu Demistifikacija droge, s katerim želi dati prostor javno seznaniti s problemom zasvojenosti. Poučarja da je treba mladostnika in mlada tudi odrasle osvestiti. Zelo

pomembna je preventiva in kaj je lahko boljša preventiva kot knjiga, ki bo mladega bralca pritegnila, ga seznanila s problemom in izobrazila odraslega, da ne bo neveden in bo lahko v oporo in pomoč mladostniku. Bralni klub je tako poleg spodbujanja branja odigral še drugačno vlogo - ozaveščanje in seznanjanje mladih in odraslih s problematiko drog, nasilja, anoreksije in bulimije ter odnosa naše družbe do bolnikov, okuženih z virusom HIV.

Pred dnevi smo pripravili v šoli zaključno srečanje bralnega kluba z omenjeno pisateljico, ki se je navdušeno odzvala našemu vabilu na srečanje. Dijaki so pripravili krajši kulturni program in odigrali prizora iz knjige Kam grejo ptice umret ter prebrali Sonjino

Ni res, da mladi ne želijo brati knjig. Treba jim je dati tako literaturo, v kateri se najdejo. Radi pa sežejo tudi po delih pisateljice Marinke Fritz - Kunc, ki je obiskala dijake srednje šole za gostinstvo in turizem.

in Borbolettino pesem ter svoja razmišljanja. Mlade je najbolj zanimalo, kje je dobila ideje za pisanje, ali so glavni junaki v njenih delih resnični in kako jih je spoznala, kako je raziskovala posamezni problem in kdaj najraje piše. Pisateljica je neustrahovano odgovarjala in dodajala svoje misli. Poudarila je, da lahko ti mladi bralci sami veliko naredijo

za ozaveščanje svojih vrstnikov in mlajših prijateljev.

Na koncu srečanja je Marinka Fritz - Kunc vsakemu dijaku - klubovcu podarila komplet knjig iz zbirke M kot mladost, knjižnica pa novi deli Punčka v ogledalu in Do golega. Slednje je prišlo izpod peresa njenega sina.

Tanja Škrilec Švegl

Molk je zlato?!

Sediva in molčiva. Ne jaz in ne ti ne moreva spregovoriti nobene besede več. Ne vem, kaj je huje, ali to, da bi spregovorila na glas in se skregala, ali pa to, da kar molčiva. Škoda je besed, ki bi izzvenele tja v en dan. Škoda povedati nekaj, kar ne bi imelo prav nobene koristi. To so besede v vetru, to so besede, s katerimi veter pometa. Vedno sem bila prepričana, da sva midva drugačna. Da se lahko pogovoriva in se lahko poslušava, pa naj se zgodi kar koli. Kakšna napaka! Potem pa pride trenutek, ko kar ne moreš izdavi niti glasu. Sediva s svojimi mislimi in v glavi pleteva vsak svojo zgodbo, ki bi jo morala povedati na glas. Oba veva, kaj si drugo drugem misli. Pa sva tiho, le skupaj sediva. Molčiš ti in molčim jaz. In škoda mi je izgubljeni besede. Tebi prav tako. In to najbolj boli, ker tako veva, da je s tem konec vsega. Ko zmanjka besed, pride čas, da greva narazen.

Monika

Vaše pesmi

Predolga noč

Slabo sem spala,
celo noč sem jokala,
predolga noč je bila,
mora me je tlačila.
Zakaj nisi prišel ti,
prinesel luč moji temi,
pregnal te strahove,
da me ne bi tlačile more.
Se stisnila bi v postelji
in bi zvezde zagorele,
ko poljubil bi me ti,
zaigralo bi srce.
Kot harfist igral bi s prsti
nežno po moji koži
in jaz kot struna bi se ti predala,
in samo tebi zaigrala.
Pridi, objemi me,
da zaslišim tvoje srce.

Sonja

Nisem

Če bi bila jaz drugačna
in bi si moje srce upalo vsega,
ne bi bilo nikoli tega.
Povedala bi ti vse,
za kakšnega frajerja imaš se.
Če pa kdo vpraša te,
ali si ti sploh kdaj ljubil me,
boš molčal in spremenil temo,
kot da ti je vseeno
in da maraš le njo.

Majica

Ob tebi

Vse, kar si mi povedal,
vse sem ti verjela.
Kar si mi pokazal,
vse sem videla.
Kar vse si mi obljubil,
vse si uresničil.
Kar sem ti obljubila,
vse sem naredila,
a le nekaj pozabila,
da v mojem srcu si ti,
edini za vedno ostajaš mi.
Rada te imam!

Zvezdica

Poglabljanja v svetove učenosti

Če mi uspe to, mi bo tudi kaj drugega

Spomnite se, koliko je bilo v šoli različne snovi, podatkov, skozi katere smo se morali prebiti do končne ocene. Kdo pa ni kdaj pomislil, le komu je potrebnost vse to in kdaj bom to sploh potreboval. Nekateri že gledajo tako, so pa mladi, ki se poglabljajo in pri posameznih predmetih odkrivajo svojo razsežnost. Zanje to niso le nepomembne formule, faktografski podatki, neznanke, ampak življenje izven okvirov, bistvo in smisel. Zanje je to nova snov kot potovanje v nove kraje, kjer se dogajajo zanimive in včasih presenetljive stvari, ki so marsikomu skrite. Verjetno imajo pri tem tudi učitelji, ki znajo vzbuditi zanimanje in jim odpreti vrata v nove svetove. Tamara, Jasmina, Tomo in Boštjan so jih odkrili.

V enem dnevu na dveh državnih tekmovanjih

Tamara Muhič, 3. letnik, Dokležovje, ki je prava rekorderka med tekmovalci, saj se je v enem dnevu udeležila kar dveh tekmovanj: Še sreča, da sta bili obe tekmovanji v Ljubljani. Najprej sem se udeležila zgodovinskega tekmovanja na Gimnaziji Ledina. Šli smo že ob 5. uri zjutraj, do 12. ure smo imeli potem še terensko delo. Že čez pol ure pa sem morala biti na Filozofski fakulteti, kjer je bilo tekmovanje iz angleščine. Na koncu sem dobila pri zgodovini bronasto priznanje, v angleščini pa sem dosegla tretje mesto. Ni bilo tako težko, ampak kar naporno. Najprej sem mislila, da bom šla samo na zgodovinsko tekmovanje, potem pa so mi dva dni pred angleškim tekmovanjem sporočili, da bom šla kar na obe. Kljub temu sem se odločila, da bom šla na obe. Z rezultati sem bila zadovoljna. Na srečo me je tisti dan po Ljubljani prevažal moj bratranec, da sem uspela priti kar na obe tekmovanji. Študirat pa bom šla po vsej verjetnosti jezike.

Matematiko najdemo povsod. Misli kdo drugače?

Boštjan Hamler, 4. letnik, iz Dokležovja: »Za znanje iz matematike sem letos prejel zlato priznanje. Sicer pa je matematika tisti predmet, ki ga imam najraje. Ne bi mogel povedati, da mi katera snov ali poglavje leži bolj kot drugo ali mi je ljubše. Vse mi mora iti in vse moram obvladati. Že tretje leto sem hodil na priprave za olimpiado in tam moraš obvladati vse.« Na vprašanje, ali odkrije vse neznanke, pa je odgovoril, da ne gre toliko za neznanke kot gre pri matematiki za dokazovanje očitnih stvari. »Pri matematiki ni računov, gre samo za dokazovanje. Vse naloge, ki nam jih pri matematiki zastavijo, se dajo rešiti. V življenju pa je prav nasprotno, vsega se ne da dokazati. Lahko pa govorimo tudi o velikih podvigih med življenjem in matematiko. Življenje v naših glavah je do skrajnosti omejeno. Želim si, da bi bilo popolno, in vse si želimo pripeljati do konca, matematika pa je dokazna in čista in zadnja meja vsega. Matematika je v vsem! Ali pa mi lahko kdo oneni vsoj kakšno stvar, kjer ni matematike?

Priprave za olimpiado v Avstraliji

Tomo Brus Hladen, 4. letnik, iz Gornje Radgone je prejel zlato priznanje iz biologije: »Vprašanja pri testu so bila posvečena različnim področjem: celici, genetiki, fiziologiji, evoluciji ... Vse to me zanima, moje ambicije pa so, da bi šel študirat medicino. To je dobra podlaga za nadaljnji študij, saj moraš prav vsa ta poglavja iz biologije dobro obvladati.« Na vprašanje, ali ga zanima tudi človeško telo, je odgovoril, da ja, se nasmehnil in pritrtil, da pri tem vsekakor bolj žensko, če se že mora odločati med spoloma. Biologija je dobra osnova za medicino, zelo priročna pa je tudi v vsakdanjem življenju, saj se marsičesa naučiš. Še posebno ekologije. Zlato priznanje za biologijo je bilo v Sloveniji zelo redko podeljeno, v zadnjem času pa imajo nov sistem ocenjevanja. Bil sem zelo zadovoljen, saj tega priznanja res nisem pričakoval. Še posebno me je razveselilo dejstvo, da so me poklicali na priprave za olimpiado, ki bodo na viški Gimnaziji v Ljubljani. Če me bodo izbrali v ekipo, se bom udeležil olimpiade v Avstraliji.

Če ti uspe eno, ti bo tudi drugo

Jasmina Opec, 4. letnik, iz Rakičana: Udeležila sem se zgodovinskega tekmovanja na temo Slovenci na prehodu iz 19. v 20. stoletje, kjer sem prejela zlato priznanje. Moram res to obdobje tisto, ki me manj zanima, ampak je vseeno pomembno. Meni osebno sta še najbolj zanimiva zgodovina in svet po drugi svetovni vojni. To obdobje je povezano s sedanjim časom in ta čas je tudi najlažje razumeti. Če poznaš to zgodovino, potem bolje spoznaš tudi sedanjí čas. Študirat pa bom šla pravo, ki je že malo povezano z zgodovino. Prepričana pa sem, da premalo poznamo svojo zgodovino, tudi mladi. Zelo sem bila vesela, ker sem prejela to priznanje, saj je to potrditev, da si sposoben nekaj doseči in da si tudi nadarjen. Hkrati ti da tako priznanje v življenju samozavest, da se lahko z določenimi stvarmi, tudi s težjimi, sam ubadaš in da veš, da bodo šle. Če mi je to uspelo, mi bo verjetno uspelo tudi kaj drugega.

A. Nana Rituper Rodež

Vlado Žabot, pisatelj, Ljubljana

Z našim razmišljanjem je tako čudno in nam samim nedojemljivo – človek pač misli o sebi to in ono, tudi o svojem razmišljanju pa o svojem razmišljanju o razmišljanju in tako naprej in nazaj in kdove kam, dokler več kratko in malo ne ve, kdo in kaj je tisti, ki misli, in kdo in kaj tisti, o katerem torej sam misli, da misli – in skratka »šmorn«, kot se reče, kajti pod zunanjo, navidezno, priučeno in navajeno tako imenovano gotovostjo vase in v druge in v svet je vse skupaj razprto in neizmerljivo in ena sama neskončna neznanica. Če verjameš v boga ali vsaj v ničlo na koncu (enačbe), je morda nekoliko lažje. A s to ali ono vero je zopet hudič, ker pač terja odpovedovanje (tudi) samemu sebi in celi vrsti vprašanj ter iskanju spoznanja, kar navsezadnje pomeni, da si se zavlekel v neko zavetje, se zabubil v zapredek zapovedi, naukov, aksiomov in dogem in seveda v zaupanja polno čakanje, da se potem iz vsega tega izviješ kakor nebeško krilat in prelesten metulj (ali nič). Toda to je že zgodba, v katero je torej treba verjeti in se z njo identificirati.

Sam moram priznati, da sem dvomljivec in iskalec vsega tistega za zunanjim videzom stvari, pri čemer se zavedam, da sem pravzaprav kot koloradski hrošč na kupu krompirja v trupu velike čezoceanske ladje, ki poskuša dojeti ocean. To iskanje, to tipanje je vsebina moje zgodbe – in priznati moram, da si kakšne drugačne niti ne morem zeleti, saj se zavedam, da so te moje kratke tipalke razuma ter čutov in intuicije, s katerimi tipam v vso to neskončno razsežnost resničnosti in vseh njenih skrivnosti, pač človeška stvarnost, spričo katere nimam nobene pravice do kakršnekoli domišljavosti ali celo napuha. Za čisto vsakdanjimi videzi stvari nas namreč obdajajo skrivnosti. Kdor jih ne vidi, pravi Einstein, je slepec. In na takšne slepce pravzaprav naletiš na vsakem koraku.

Predvsem torej iščem, ne da bi pravzaprav vedel, kaj. Morda nevidno duhovno bitje sveta, stvari in sebe? Vsekakor pa hočem čim več spoznati, dojeti in vedeti – ravno

to pa je tisto, zaradi česar smo že z Adamom in Evo izgubili raj brezskrbne nevednosti, in ravno to je tudi tisto, kar me sili k pisanju, ki je v resnici raziskovanje vsega, tudi človeka v prostoru in času, tudi jezika, materinščine kot izjemno močnega in zavezujočega izročila preteklih rodov, s katerim je naša sedanja skupnost živih povezana v občestvo z mrtvimi in še nerojenimi. In bolj ko spoznavam ta jezik, bolj se čudim, bolj strmim nad njegovim bogastvom, nad njegovo izrazno plastovitostjo in močjo, kar priča o tem, da je ta naš mali narod, ki ga je bilo skozi vso preteklost zmeraj komaj za polovico ali za kakšno četrto nekega večjega evropskega mesta, živel razgibano, polno in globoko življenje, da ga je skozi zgodovino to in ono in tretje neusmiljeno premetavalo in kalilo, da pa kljub vsemu temu niti za trenutek ni nehal biti sam svoj – in slovenski. To me seveda navdaja z optimizmom. S ponosom. Saj vem, da je zmeraj bilo in je še danes neprimerno lažje biti recimo Nemcu Nemec, Italijanu Italijan ali Angležu Anglež in da je ravno v tem, ker smo ob vseh teh številčno desetkrat, petdesetkrat ali stokrat močnejših narodih ves čas stali in tudi obstali kot kulturno samostojna ter enkratna in neponovljiva skupnost, naša, za marsikoga tudi nerazumljiva veličina. Prav zaradi tega pa smo danes tudi

Zgodba z naslovnice

enakopravni član evropske skupnosti narodov in je naša enakovreden evropski uradni jezik. To je nedvomno velika stvar. In ravno temu danes v Evropi preprosto rečejo: čudež. Seveda se ob vsem tem zavedam, da takšnih in drugih preizkušenj za slovenščino in slovenstvo še zdaleč ni konec. In da je civilna osveščenost Slovencev danes morda pomembnejša kot kdaj prej. Ravno to pa je tudi najpomembnejši razlog, da sem sprejel funkcijo predsednika Društva slovenskih pisateljev, saj je prav ta organizacija skozi svojo stopetdesetletno zgodovino v skladu z večinskimi slovenskim interesom preživetja nacionalnih vrednot in slovenske samoprepoznavnosti preživela še mnoge preizkušnje, mnogo v glavnem slovenstvu nenaklonjenih politik pa tudi kar nekaj držav in državnih zvez – in je kot eden od stebrov slovenske civilne drže in družbe nepogrešljivo tudi danes. To je pravzaprav naporna funkcija. In priznati moram, da jo bom po izteku tega mandata z veseljem izročil mojemu nasledniku – kar pa seveda ni pomeni, da do takrat ne bom storil vsega, kar je v moči in v moči te organizacije, da bosta slovenščina in slovenstvo tudi za našo politiko kar najbolj zavezujoča tema. Potem pa se bom zagotovo zopet posvetil svojim tipalkam: svoji materinščini in svojemu razmišljanju o oceanu.

Zgodbe

Ki jih piše
Žirljenja

Dedek Mraz je nanj

Budimir Gašević, upokojeni direktor Mercatorja Sloge iz Gornje Radgone, je prvič prišel v Slovenijo kot devetletni fantič. Ni ostal dolgo. Vrnil se je dobro desetletje kasneje, za vedno. Zavida tistim, ki pravijo, da imajo dve domovini. On ima samo Slovenijo, saj njegove Bosne ni več.

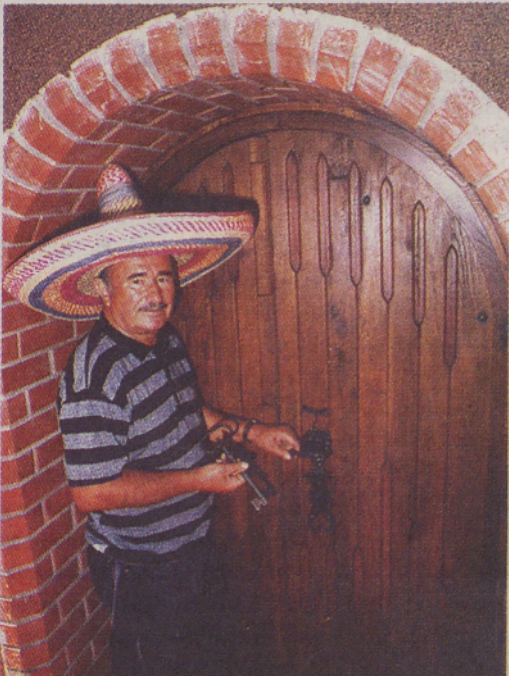
Vojna sirota

Budimir se je rodil v Vidičih, majhnem kraju, ki je od Sarajeva oddaljen dobrih štirideset kilometrov. Oče je odšel v partizane že leta 1941, leto kasneje je padel. Mati je ostala sama s petimi otroki. »Bilo je zelo težko,« pripoveduje. »Kot partizanski družini so nam Nemci požgali hišo in nas izselili. V Srbiji smo ostali do konca vojne, vendar tudi ob vrnitvi ni bilo nič lažje.

Mladi Bosanec v rodni domovini pred odhodom v Slovenijo

Tolažila nas je lahko samo misel, da smo svobodni. Vendar od tega se ni dalo živeti, zato so naju z bratom kot vojni siroti poslali v Slovenijo. Kot bi bilo danes, se spominjam napore in dolge vožnje z vlakom do Maribora. Tu so naju z bratom ločili, njega so poslali v Črenšovce, mene v Ljubljano. Prevzeli so nas predstavniki Osvobodilne fronte, ki so organizirali srečanje z dobrimi ljudmi, katerim smo se smilili. Bilo je kot na sejmu, saj smo umazani, lačni in razcapani stali v vrsti in čakali, da se nas kdo usmili. Imel sem srečo. K sebi me je vzela učiteljica Mara. Najprej me je dobro umila, ostrigla na balin in mi kupila obleko. Prvič v življenju sem dobil novo obleko, ki je bila samo moja. Imela me je rada, s svojo ljubeznijo je želela omiliti moje dosedanje težko življenje in izbrisati krivice, ki so se mi godile. Spominjam se njene žalosti in

Budimir danes, s ključem, ki vodi v raj.

Ob prevzemu direktorskih poslov od tedanjega direktorja Kovčiča

jeze, ko od dedka Mraza po neki čudni napaki samo jaz v razredu nisem dobil darila. Čeprav mi ga je kasneje podarila sama, je v meni ostal grenak priokus. Prav zaradi njega sem bil kasneje v življenju vedno pozoren na noveletna obdarovanja otrok svojih sodelavcev.

Nazaj v Bosno

Ljubezen in pozornost učiteljice Mare pa je mali Budimir okušal samo leto dni. Poslali so ga nazaj v Bosno, kjer se je pridružil vrstnikom, ki so jih šolali za zidarje ali tesarje. Sam se je izučil za zidarja in se do odhoda v vojsko tudi zaposlil. Domovini je služil najprej v Karlovcu, kasneje pa v Titogradu, kjer je bilo zanj usodno srečanje s Slovencem Mihom. Ta ga je nagovarjal, naj pošlje prošnjo za delo v slovenski milici, ki je iskala in potrebovala veziste. Prošnji so ugodili, poklican je bil na sprejemni izpit. Denar za vlak mu je dala mama. Samo za eno smer, saj več ni imela. Kot da bi vedela, da bo sprejemni izpit uspešno opravil in

Na tekmi s levim madžarskim nogometašem Ferencem Fekete, ki se mu je podpisal kar v potni list. Mednarodni cariniki so si ta list »posoša« kar fotokopirali.

ostal. Kot miličnik je najprej delal v Gornjem Rovniku, kasneje v Radenčih in Radgoni. Ves čas se je tudi šolal, kasneje v srednji in kasneje tudi višjo pravno šolo v Mariboru. Nekaj časa je še vstopal v modrih vrstah kot kriminalist. Vedno bolj pa ga je mikalo gospodarstvo, trgovina, sekretar se je zaposlil v trgovskem podjetju Mercator Sloge in kot direktor dočasnih upokojitev. »To je bilo najlepše in najuspešnejše obdobje mojega življenja.

Iskanje informacij na internetu (2)

Tokrat nadaljujemo pregled iskanja s pomočjo spletnega iskalnika Google. Koristna funkcija je iskanje po podobnih straneh. Če ne poznamo vseh strani z določeno tematiko, je dovolj, če navedemo le eno, preostale pa lahko najde Google in na njih poišče zeleno tematiko.

Omogočeno je tudi iskanje po sinonimih. Včasih si razbijamo glavo in iščemo besede s podobnim imenom. Te lahko dobimo tako, da pred besedo dodamo znak **T**. Trenutno deluje samo z angleškimi besedami.

Google ponuja tudi možnost prevajanja. To možnost najdemo pod Language Tools. Prevajamo lahko svoja lastna besedila ali internetne strani. Trenutno so podprti le

kratice. Ob rezultatu iskanja se pojavi simbol borze, ki nas popelje na finančno stran.

V redkem primeru, da Google ne najde nobenega zelenega rezultata iskanja, lahko uporabimo »človeško pomoč«. Prek strani answers.google.com lahko postavimo vprašanje in Google bo poizkušal najti strokovnjaka, ki bo nanj odgovoril. V primeru uspeha stane to od 2 do 200 dolarjev.

Iskalniki so zelo uporabno orodje za zbiranje informacij, zato je dobro, če jih znamo uporabljati čim učinkoviteje. Veliko uspeha pri iskanju!

Mag. Matej Gomboši

večji svetovni jeziki. Prevod ni ravno dober, nam pa lahko v določenih situacijah pomaga. Nekaj boljše prevajalsko orodje je Babelfish, ki je na iskalniku Altavista. Pozna tudi nekaj več jezikov.

Iskalniki z navadnim načinom ob iskanju pregledajo celotno bazo podatkov o internetnih straneh vsega sveta. Te baze se sproti obnavljajo tako, da posebni iskalni programčki (agenti) nenehno prečesavajo internet in iščejo nove in spremenjene strani. Z izbiro posebnega iskanja Topic Specific Search lahko izberemo eno od tematskih področij za zožitev in pohitritev iskanja.

Za uporabo iskalnika moramo ponavadi iti na njegovo internetno stran. Obstaja pa tudi iskalnik v obliki orodne vrstice. Ta se prilepi na naš brskalnik ter omogoča iskanje in pregled rezultatov, ne da bi morali iti na iskalnikovo domačo stran.

Ena od zanimivih in uporabnih funkcij je tudi računanje. Google vsebuje tudi kalkulator. Če vpišemo preprost račun, bo vrnil rezultat. Omogoča tudi več zahtevnejših računskih operacij. Najdemo jih lahko na www.google.com/help/calculator.html. Poleg tega pozna tudi precej matematičnih in fizikalnih konstant.

S storitvijo Froogle (froogle.google.com) je mogoče tudi nakupovanje. Omogočeno je iskanje po ugodnih spletnih trgovinah. Iščemo lahko po določenih artiklih ali katalogih (catalogs.google.com).

Za vsa podjetja na ameriški borzi lahko dobimo tudi borzne informacije. Vnesti moramo le ime podjetja ali njegovo borzno

Z našega štedilnika

Juha pica

Sestavine: 120 g čebule, 20 g česna, 120 g šampinjonov, 60 g trajne klobase, 3 cl olja, 600 g pelatov, 60 cl zelenjavne osnove, sol, poper, sladkor, origano, 60 g rdeče paprike, 60 g zelene paprike.

Olupljeno čebulo narežemo na kocke, česen sesekljamo, mlade šampinjone narežemo na lističe. Olje v kozici segrejemo, na njem posteklenimo čebulo, dodamo sesekljan česen, premešamo, da zadiši, zalijemo z zelenjavno osnovo in pelati. Solimo, popramo, odšavimo z origanom in sladkamo po okusu. Vse skupaj kuhamo dvajset minut. Nato juho s paličnim mešalnikom zmešamo. Ponovno pristavimo, dodamo šampinjone, na drobne kocke narezano trajno klobaso in prevremo. Dodamo na drobne kocke narezano rdečo in zeleno papriko. Kuhamo pet minut in po potrebi še začínimo.

Beluševa kepa

Sestavine: 600 g puranjega fileja, 160 g pora, 60 g belega kruha, 20 g mesnate slanin (hamburger), 50 g masla, 1 jajce, 240 g belušev, drobnjak, sol, poper, 10 cl kisle smetane.

Puranji file pod hladno vodo splaknemo in s krpo osušimo. Narežemo štiri enake zrezke, ki jih na delovni površini stanjšamo in nadevamo z beluševim pripravkom. Robove mesa poberemo in stisnemo, da dobimo kepo. To kepo položimo v pomaščen pekač, tako da so robovi ob stranici pekača. Premažemo z oljem, damo v pečico in pečemo 20 minut pri 170 °C. Pred koncem pečenja pokapljamo s kisló smetano. Ko je pečeno, kepo prerežemo, prelijemo s sokom od pečenja in ponudimo s prilogo.

Priprava nadeva: Por narežemo na rezance, slanino na drobne kocke. Maslo v kozici raztopimo, na njem posteklenimo por, dodamo slanino, olupljene na koleščke narezane beluše, začínimo z drobnjakom, soljo in poprom. Pokrijemo in dušimo. Ko so sestavine primerne mehke in voda izhlapi, odstavimo in ohladimo. Primešamo jajce in po potrebi še začínimo.

Branko Časar

Krompir s skuto

Sestavine: 800 g krompirja, 300 g skute, 10 cl kisle smetane, 2 jajci, sol, poper, maslo za pekač.

Krompir operemo in v olupku v pečici spečemo. Pečenega olupimo, združimo in ohladimo. Ohlajenemu krompirju primešamo skuto, rumenjake, kisló smetano in začínimo. Nato primešamo se sneg iz beljaka. Vse skupaj damo v pomaščen pekač in pečemo 20 minut pri 170 °C.

Kristalka z mlado čebulo

Sestavine: 400 g kristalke, 100 g mlade čebule, 5 cl bučnega olja, 5 cl vinskega kisa, sol. Solatne liste pod tekočo vodo operemo, nato narežemo na rezance. Čebulo očistimo in s stebлом narežemo na kolobarje. Vse skupaj damo v skledo, solimo, prelijemo z razredčenim kisom in bučnim oljem ter rahlo premešamo. Takoj postrežemo.

Osvežilni žličniki

Sestavine: 5 g želatine, 2 cl vode, 400 g skute Fruchtzwerg, 50 g meda, 2 cl limoninega soka, 10 cl sladke smetane.

Sestavine za omako: 200 g svežih češnje, 80 cl vode, 40 g sladkorja, 1 vanilin sladkor, škrobne moko, limonin sok.

Želatino namočimo v hladni vodi, ožamemo damo v 2 cl vode in nad ognjem raztopimo. Sadno skuto, med in limonin sok dobro premešamo. Dodamo raztopljeno želatino in mešamo. Vse skupaj damo v pekočo skledo nekaj časa na hladno, da se krema strdi. S pomočjo žlice nato oblikujemo žličnike, ki jih damo na hladen krožnik in prilijemo še njevo omako. Okrasimo z limonino mletjo. Priprava omake: V vodo damo sladkor, vanilin sladkor in nekaj kapljic limoninega soka ter izkoščičene češnje. Vse skupaj kuhamo 10 minut, nato zgostimo s škrobno moko, ki smo jo razmešali v 3 cl hladne vode.

Začimbe kot zdravilo

Začimbe bogatijo okus in odišavijo jedi ter vsebujejo določene zdravilne sestavine, ki nam lajšajo bolezni.

Uporaba začimb in dišavnih zelišč je stara toliko kot človeštvo. Začimbe so bile vedno pomemben dodatek jedem in pijancem, pomemben vpliv pa so imele tudi na zdravje in počutje posameznika. Zdravniki si preprost človek ni mogel privoščiti, zelišča so pa bila vedno na voljo. V nekaterih obdobjih so bila resnično dražja kot zlato ali dragulji. Arabci so bili glavni trgovci in so prinašali začimbe z vzhoda na zahod. Egiptu se je zaradi trgovine z začimbami zelo dobro godilo. Kraljica iz Sabe je ob svojem obisku kralju Salomonu darovala začimbe, in ne zlata in draguljev. V 13. stoletju so postale Benetke središče trgovanja z začimbami. V 16. in 17. stoletju pa so se bile tako imenovane začimbske vojne med Anglijo, Portugalsko in Nemčijo.

Indija je glavni proizvajalec začimb, v glavnem popra, chilija, ingverja in currija (mešanica chilija, kurkume, koriandra in kumine). Za njo sledijo Indonezija s proizvodnjo klinčka, muškarnega oreščka, popra, vanilije in ingverja ter Brazilija, Madagaskar in Malezija. Največji potrošniki začimb so ZDA, Nemčija in Francija. Od vseh začimb pa se največ na vsem svetu proda popra.

Začimbe uporabljamo sveže, posušene, zmrznjene ali konzervirane. Najboljše so, če se uporabijo sveže. Takrat vsebujejo največjo količino eteričnega olja. Zdravilna sestavina začimb so bioflavonoidi, ki nevtralizirajo delovanje prostih radikalov - škodljivih spojin, ki nastanejo kot posledica presnove v telesu. S sodobnim, nezdravim načinom življenja, kot so stres, kajenje, uporaba zdravil, uživanje gensko spremenjene hrane, onesnažene vode, hrane in zraka, povzročamo povečano nastajanje prostih radikalov, tako da je uporaba začimb v današnjem času toliko koristnejša in potrebnejša. Začimbe in začimbna zelišča nevtralizirajo učinek nekaterih strupov, preprečujejo nastajanje bolezni srca, regulirajo krvni tlak, znižujejo sladkorno raven, holesterol in maščobe v krvi, širijo dihalne poti, olajšujejo izkašljevanje, zmanjšujejo napenjanje in krče, pospešujejo izločanje urina ter spodbujajo delovanje želodca, črevesja, žolča in jeter. Eterična olja iz začimb preprečujejo razvoj bakterij, glivic, virusov in parazitov.

Izbor začimb je odvisen od navad, želja in okusov, vendar ga moramo prilagoditi

zdravstvenim težavam. Zaradi tega je dobro poznati dobre in slabe strani vsakega novnih živil in tudi začimb, da bi s pravilno kombinacijo dosegli želene zdravilne učinke. Tako npr. sveže kumare povzročajo »težo« v želodcu, vendar postanejo kombinaciji s koprom lažje prebavljive. Tudi fižol bo lažje prebavljiv, če mu dodamo chili, koper ali koromač. Pomembno je vedeti, kdaj začimbe dodati jedem pri kuhanju. Zrnaste dodajamo jedem na začetku kuhanja, prašnate na sredini zelene na koncu. Smotno bi bilo, da uporabimo na embalaži poleg navodil za uporabo opisana tudi način delovanja začimb in njegov vpliv na zdravje in počutje.

Besede
mode

Za dobro jutro

Na
lekarniški
tehnici

Ta neljubi stres

Dan se pozna, ko vstanemo z levo ali desno nogo, pravijo. Čprav dobesedno ne kaže verjeti, velja, da jutranje počutje lahko vpliva na naše delo čez dan. Cilji si si jih zjutraj zadenemo, lahko postanejo resnični le, če so postavljeni dovolj realno in če smo jih čez dan sposobni izpolniti. Dobro počutje resnično vpliva na vse nas. Takrat smo sposobni deliti nasmejem, ki se nalezljivo seli od ust do ust. Kaj vse nas lahko spravljajo k dobremu počutju in zidani volji, je za nekatere težko definirati. Špet drugi so prepričani, da je dovolj le kockica čokolade, nasmeh prodajalke na vogalom ali obleka, ki se ziva s telesom. Telo se ponoči sprošča, energija se znova akumulira, koža potrebuje le mehko božajoče tkanine. Nočna oblačila, ki so koži lahka in tudi lepa, za večjo zapečujejo. Veliko nam dajemo premalo pozornosti tem trem pomembnim dejavnikom, ki nezavedno vplivajo na naš spanec in jutranje počutje.

tako predvsem na lahko padajočih naravnih materialih, kot sta bombaž in svila, primerne tudi za nočna oblačila.

Ponavadi so bile pižame in nočne srajce v svetlejših odtenkih, medtem ko danes ne moremo več govoriti o nekih pravilih. Pomembno je, da nam je izbrano spalno

oblačilo v določeni barvi zares ljubo. In zakaj nam vzorec pik vedno znova skoraj zleze pod kožo? Bele pike na nekoliko temnejši sinji osnovi delujejo sveže in hkrati elegantno.

Z njimi se lahko jutro začne lepše.

Tatjana Kalamar
Morales

Hiter način življenja in vsakdanje obveznosti odvzamejo energijo, voljo in čas. Tako se hitro znajdemo v začaranem krogu, iz katerega pogosto ni lahko priti. Stres je pogost vzrok številnim boleznim. Tega problema se zaveda tudi veliko strokovnjakov in specialistov na različnih področjih, ki skušajo najti načine, kako se izogniti stresnim dejavnikom.

Splošni nasveti

Ponovimo nekaj koristnih nasvetov. Za začetek odženimo črne misli in začnimo razmišljati pozitivno. Zastavimo si enostavno vprašanje: »Kolikokrat sem se danes od srca nasmejal oziroma nasmejala?« Če nam dnevi minevajo brez smeha, je čas, da mu spremenjen način življenja odpre vrata. Za smeh je namreč dokazano, da spodbudi imunski sistem. Sprostijo se napete mišice, zniža krvni tlak in zveča vnos kisika v telo.

Bodimo samozavestni. Svoje naloge in delo opravljajmo natančno in vestno, da bomo lahko prevzeli odgovornost za svoja dejanja.

Organizirajmo si delovni dan. Tudi takrat, ko smo prosti in nimamo obveznosti. Pridobili bomo čas za nepogrešljive razvade za dušo in telo, pa naj bo to sprehod s psom, dobra knjiga, klepet ob kavi, vroča kopel ali vsaj minuta ali dve, da lahko misli odplavajo svojo pot.

Tudi dobre prehranjevalne navade lahko prispevajo marsikaj. Hrana naj bo raznovrstna, energetsko zmerna, z dovolj sadja in zelenjave. Razdelimo jo v več dnevnih obrokov ter jo uživajmo počasi in z veseljem. Odrecimo se čezmernim kofeinskim napitkom, denimo kavi, pravemu čaju in koli, ker kofein zveča sproščanje adrenalina in tako zveča stres.

Ne navajajmo se na alkoholne pijače, ker se ob alkoholu v telesu kopičijo strupi. Sezimo raje po navadni pitni vodi. Naj bo pomembnejše, s kom pijemo, kot kaj pijemo.

O kajenju je bilo povedano že zelo veliko in še zmerom velja, da vsekakor škodi. Cigaretni dim ne more premagati stresa. Če bi to lahko storil, ne bi bilo treba prizigati ene cigarete za drugo vsak dan in v nedogled.

Uspešni nasprotniki stresa so redna telesna vadba, dober spanec in različne oblike sproščanja, tako družabne igre kakor joga in meditacija.

Zdravilska opozorila

Več zdravil brez recepta je lahko v pomoč zoper vsakodnevni stres, a preden karkoli pogoltujemo, velja upoštevati splošna opozorila:

- Zmerom pozorno preberimo zdravilsko navodilo.
- Tudi zeliščna zdravila imajo pomembne farmakološke učinke in so nevarna ob zlorabi.
- Pred nakupom vprašajmo, ali je zdravilo skladno z našim mogoče posebnim položajem, denimo nosečnostjo, dojenjem ali jemanjem drugih zdravil.
- Ob sumu, da je zdravilo povzročilo neželene učinke, prekinimo jemanje in se posvetujemo s svojim farmacevtom ali zdravnikom.
- Zdravila shranimo zaprta v originalni embalaži. Uporabna so le, dokler jim ne poteče rok.

Socialni namig

Naredimo si življenje po svoji meri, da nam bo lepo, a ne kratimo lepega drugim. Vsi dihamo isti zrak. Neurejeni medsebojni odnosi pa povzročijo stres.

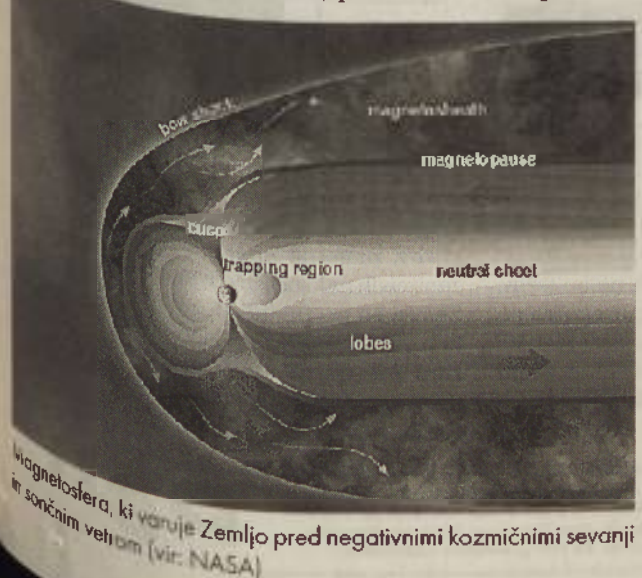
Milena Hohegger, farm. tehnik

Bioenergoterapevt Štefan Titan odgovarja

Še nekaj o naravnih zdravilnih sevanjih

Spoštovani bralke in bralci Vestnika in priloge Pen, še vedno vas ogromno bega vprašanje, ali so zemeljska sevanja, o katerih v zadnjem času toliko slišimo in beremo in jih radiestezisti širom po Sloveniji odkrivajo kot po tekočem traku, resnično zdravilna, ali pa je vse skupaj le za lase privlečeno.

Naj naprej zapisem, da je planet Zemlja kompleksen sistem, ki se odziva na dražljaje iz vesolja ter z njimi povzroča in iz notranjosti. Planet prepletajo meridiani, prek katerih se pretaka

energija. Odvisna je od polov, ki uravnavajo polariteto in magnetna polja. Iz kozmosa sprejema in vanj vrača energijo, ki je človeku lahko koristna ali škodljiva. Človek najde sebi koristno energijo ob toplih vrelih termalnih voda, s pomočjo nekaterih mineralov in rudnin, ki pa so lahko tudi škodljive. Obratno je pri vodnih tokovih, ki čistijo zemljo, prelomih, rudnikih, rovi in podobnem, kjer najdemo zelo negativno in škodljivo energijo za ljudi.

Zemlja nas s pomočjo t. i. akupunkturnih točk z lastnim elektromagnetnim sevanjem brani pred agresivnim sevanjem iz vesolja. Ne le ljudi, prav celoten živi svet in površje. Brez elektromagnetne in atmosferske zaščite bi izhlapela svetovna morja, temperatura bi se dvignila in Zemlja bi postala puščava, neprimerna za življenje. Ljudje pa se še trudimo uničiti ozonski plašč, v ozračje izločamo ogromne količine toplogrednih plinov, gradimo neoziraje se na planet in uničujemo naravo. Zemlja se na vse to odziva in to že sami čutimo na lastni koži v zadnjih letih in desetletjih. Tudi znanstveniki napovedujejo globalne spremembe klime in vremena. Po meni dosegljivih podatkih naj bi naš košček sveta najbolj ogrozile visoke temperature in suša.

In sedaj še nekaj dejstev o naravnih zdravilnih sevanjih:

Razmerja in merilo slike
NISO PROPORCIONALNI!

Vodni tokovi in opisi točk na Bukovnici (vir: Štefan Titan)
Kar se tiče obiska Razkrižja in Vurberga, pa se ne splača izgubljati besed. Točke na Razkrižju so na Hartmannovih in Curryevih mrežah ter na vodnem toku. V Vurbergu se jim je vsaj posrečilo ogniti se negativnim sevanjem in so točke postavili na t. i. mladostne cone. Zadrževanje na njih pa ne privede ne do izboljšanja ne do poslabšanja zdravstvenega stanja. Mladostna cona se namreč v radiestezi in bioenergiji išče za zdravo nameščanje postelj in delovnih miz prav zato, ker ni sevanj.

Po pregledu nekaterih »zdravilnih« krajev (Bukovnica, Razkrižje, Vurberg) sem ugotovil, da leži bukovniško zdravilno območje na treh vodnih tokovih, ki se križajo prav na tem območju. Termalna in mineralna voda oddajata pozitivne vibracije. Vendar so na to vezane le štiri točke okrog kapelice in izvira, peta, ki sem jo našel sam, pa sploh ni označena. Žal pa so tudi pozitivne točke bolj ali manj zamaknjene glede na oznake, postavljene na terenu. Številne točke so označene na križiščih Hartmannovega, Curryevega in vodnega sevanja. Te pa oddajajo ekstremno negativno in škodljivo energijo in je daljše zadrževanje na njih celo nevarno.

Nagradna križanka

Od 6. V
do 27. V

HOBOSKOPEN

Prilavlja: Agencija Hovpe

AVTOR HAJDUK	SPOLNA ZDRUŽITEV PRI ČEBELAH	BESEDNA ZVEZA S SPLOŠNO ZNANO VSEBINO	NAGNEN SVET, STRMINA	ZMIZELN IGLAST GRM	KRAJ PRI ZADRU	IME DVEH NIZOSEA- SKIH REK	LUKA V INDIJSKI DRŽAVI ANDHRA PRADEŠ
VARUH							
SEVERNO- AMERIŠKA STEPSA							
RUSKO MESTO SEVERNO OD MOSKVE							
HRVAŠKO PEVEC SLAVICA					SILICU POLJSKA REKA, PRITOK VISTLE		
MOČVIRSKA TRAVA, LOČEK				SPANJE OGLASNA TABLA			
IVAN TAVČAR			PRIMEK BOGINJE ATENE TRENJE			ALKOHOL V ALGAM	NEKDANJI MONGOLSKI VLADAR
TRDA KOYUNA (T)					GORSKA RASTLINA OSAMLENA ŽENSKA		
HEMŠKA ZALOŽBA				LADIN MODEL DROBNI OSEBNI PREDMETI			
ŠPORTNI NOVINAR (ALEŠ)					REKA V MONGOLIJI VZDEVEK HINKA BRATUŽA		
			IZUMRLI GLAVO- NOŽEC				ŽILA DOVOVNICA
			PET SKLOV, MESTNIK				
			PRVI RHMSKI ZALOŽNIK			KENAN EVREM GOBA ZA PRANJE POSODE	
			NATRU		PLOVNA REKA V ANGLIJI HINKO SMREKAR		
			PRODUKT TROHNEJA				
			PREGNAN- STVO LITOVČEVA OB ČRNEM MORJU			KRŠČANSKO SVETO DEJANJE	ITALIJSKA TISKOVNA AGENCIJA
PEN	AMERIŠKI REŽISER (EDWARDS)	LJUBEZEN DR. ŽIVAGA PRESIVALCI RATEC			HUMORIST FARKAŠ TV NOVINARKA (JANJA)		
ITALIJSKA MANEKENKA (CARLA)					HRVAŠKI PISATELJ (TOMISLAV)		
STREŽNIK					REKA MED ARMENIJO IN TURČIJO TVORBA V PANJU		
SKUPINA INDIJANSKIH PLEMEN V SEVERNI AMERIKI						RADIJ	
KOKOŠ BREZ REPA	K			IGRALKA LEVAR			SEVERNI DEL VIETNAME
				DRŽAVNA BLAGAJNA			
TV REALIZATOR VODNIK				FIGURA PRI ČETVORNO REKA V BOŠNI IN HRVAŠKO		JAPONSKA NABIRALKA BISENOV VITEŽOVA ZVEZDA	
PEN	MREŽAST OKRAS NA PERILU DRAŽO ČUDEN				NIVO, GLADNA GLAVNO MESTO ITALIE		
KMEČKO DELAVEC, NAJET NA DAN					MEĐENA ROSA POKRAJINA V JUŽNI PALESTINI		
NAVIŠA DEL ISTRE, BELA ISTRA						TOMO MAHORČ HEMŠKA ATLETINJA ASTAPE!	
						GORLIV PLIN V KAFI	ODPRTA POŠKODBA TUVA
			RAZDEČE- VALEC DROGE				
			IZBRAHA DRUŽBA				
			GLAVNO MESTO KITAJSKO PROVINCE SHANDONG				
			TELESNI POLOŽAJ PRI JOGI				

Rešitve VESTNIKOVE KRIŽANKE z dne 6. maj 2004: Lendava Grad, Petišovci, Dolga Vas

1. nagrada v vrednosti 10.000 SIT
Milica Talaber, Mačkoveci 52b, 9202 Mačkoveci - 14542978

2. nagrada kuharska knjiga Bow Zegnar:
Borut Siherle, Sveti Jurij 12c, 9262 Rogasovci

3.-7. nagrada VESTNIKOVA MAJICA
Ludvik Banfi, Gorička 53, Črnečevci, M. Sobota
Marjeta Berke, Juša Kramarja 4, 9000 M. Sobota
Angela Mesarič, Lipovci 100, 9231 Beltinci
Damijan Kovač, Petanjci 18a, 9251 Tišina
Marjan Mauko, Paričjak 24a, 9252 Radenci

Nagrajencem čestitamo. Potrdila za nagrade bodo prejeli po pošti.

Povabilo k reševanju

Potrudite se in rešitev z osem-
čenih polj prepisite na dopisnico,
ki jo skupaj z vašo davčno številko
pošljete na naslov: VESTNIK, p. p.
107, 9000 Murska Sobota, s pri-
pisom PENOVA NAGRADNA KRI-
ŽANKA, do vključno petka, 4.
junija 2004. Pet reševalcev bomo
nagradili, in sicer z nagrado v
vrednosti 10 tisoč tolarjev, 2 knjigi,
čestitko na Radiu Murski val in
Vestnikovo majico.

Za mlade od 6. do 96. leta, ki priznavajo ljubezen

OVEN

(21. III. - 20. IV.)

Izkazalo se bo, da ste lahko na čustveni ravni
mного bolj potrpežljivi, kot mislite. V neki zadevi
vam ne preostane nič drugega kot čakanje.
Pripravljeni boste na dvomljive odločitve, toda
kljub vsemu priporočamo trezno glavo, ker se
lahko vsaka nepremišljenost spremeni v velike
težave. Z junijem pride prijateljstvo in predvsem
v drugi polovici obilo energije in izboljšanje
zdravstvenega stanja. Vloženo se bo dvojno
obrestovalo.

BIK

(21. IV. - 21. V.)

Na delovnem mestu se bo nekaj spremenilo. Bolje
bo, da tega ne razlagate naokrog, ker stvari niso
dokončne in so za vas pomembne. Eno je, kaj
potrebujete, drugo je, kaj želite - treba bo raz-
čistiti. Precej sprememb in povečan delovni ri-
tem, počutje se bo iz dneva v dan spreminjalo.
Priložnost, da nadomestite zamujeno. Finančno
stanje zadovoljivo, težave se bodo začele umikati.
Izgubili boste živce, vendar vas bo rešil prijatelj.

DVOJČKA

(22. V. - 21. VI.)

Prilagajali se boste in to je dobro, kar boste
pozneje tudi sami ugotovili. V nekem trenutku
boste izpadli nekoliko naivno in neprebrljivo.
Kljub vsemu računajte na junij, ker je to letos vaš
mesec. Zazrli se boste sami vase in v stvari iz
preteklosti. Neka skrivna želja se bo izpolnila.
Morda nepotrebno zapravljanje denarja in
kupovanje nepotrebnih stvari. Malce raztre-
senosti, kot je na primer iskanje mesta, kjer ste
parkirali avtomobil.

RAK

(22. VI. - 22. VII.)

Kar nekaj novih možnosti se bo pojavilo. V igri
bo ena, ki bo za vas zelo ugodna. V ljubezni
osvežitev, čeprav ne bo vse novo. Razpoloženje
se bo spreminjalo in bo velikokrat odvisno od
intenzivnih pogovorov. S sodelavci ne bodite
preveč zaupni, ker to lahko zamaja vaš položaj
in njihovo predstavo o vas. Proti koncu umiritev,
saj se bodo stvari začele postavljati na svoje
mesto. Takrat bo tudi čas za zabavo in prijatelje.

LEV

(23. VII. - 22. VIII.)

Manjši delovni uspeh vam bo naredil veliko
veselja in bo vplival na pomembno odločitev.
Kam bo pripeljalo raziskovanje čustev? Izkoris-
tite mesec za ljubezenske pustolovščine in pustite
trmoglavost. Depresija bo izginila, samozavest
bo rasla. Stvar boste izvedli bolje, kot ste
pričakovali, zato bo tudi finančni razplet ugoden.
Kakšen detalj na sebi bi lahko rahlo spremenili.
Obvezno si privoščite nekaj dopustniških dni ali
sprostitve.

DEVICA

(23. VIII. - 22. IX.)

Časa za umik ni več, kajti v rokah imate niti, ki
so za vas izredno pomembne, drugo je, kdaj in
koliko popustiti. To je obdobje, ko boste morali
računati predvsem na svojo lastno iznajdljivost
in zbranost. Z nasprotnim spolom ne bo težav,
vendar vas lahko vaše netolerantno in egoistično
obnašanje spravi v zelo neroden položaj. Nehote
boste izvedeli zanimivosti iz življenja vaših
sodelavcev. Dobre spremembe in naveze vam
bodo polepsale mesec.

TEHTNICA

(23. IX. - 22. X.)

Ker boste želeli več, kot zmorete, boste imeli
težave pri ohranjanju življenjskega ravnovesja.
Priporočamo pripravljenost na pogovore in tudi
popuščanje. Junij bo naporen, dodaten vam bodo
življenje grenili prepri in neiskrenost. Boste pa
nekateri stvari, do katerih boste čutili odpor,
razrešili enostavno in brez problemov. Neki
dobrih novic vam bo življenje naredilo prijet-
nejše. Pazite na svoj videz, ker morda pride do
usodnega srečanja.

ŠKORPIJON

(23. X. - 21. XI.)

Kar boste slišali in doživeli, vam bo prišlo do roke,
kar je konec koncev dobro, saj boste na osnovi
občutkov lahko ustrezno ukrepali. Ljubljani osebi
se boste razkrili in dosegli pozitivno. Na
poslovnem področju napredovanje korakov
korakom, bo pa junij v začetku precej težav.
S partnerjem se ne boste ravno idealno upo-
mali. Najbolje se bo obrestovala zmerenost in
in odgovorni posli se vam bodo zdeli enostavni.

STRELEC

(22. XI. - 21. XII.)

Novo veselje do dela vas bo prerodilo. Zagnani
boste, primanjkovalo vam bo časa. Za nekaj
boste krivili druge, ne glede na posledice. To bo
delaven mesec, ko boste sprejeli kar nekaj
pomembnih odločitev. Ob tem pazite, kaj vam
ni primeren za razčiščevanje ljubezenskih zadev.
Konec meseca kriza v finančnih zadevah, če
boste posle dobro izpeljali. Zdravje v glavnem
redu. Ne uživajte preveč škroba?

KOZOROG

(22. XII. - 20. I.)

Prišli boste do novih izzivov, življenjske izkušnje
pa vam bodo govorile, da bodite previdni. Ko se
boste morali izkazati, ne boste pokazali odločitve.
kart. Junij prinese kar nekaj kratkih premorov
v drugi polovici boste dobili obilo energije in
splošno bo veliko pozitivnega. V začetku meseca
se lahko pojavi kakšna bolezen. Za sicer
ljubezensko življenje ne bo bogve kaj. Morda se
bo uresničila želja po avanturi. Izkazali se boste
kot strokovnjak.

VODNAR

(21. I. - 19. II.)

Oči boste imeli odprte, toda videli boste stvari,
ki jih najraje ne bi. Kljub vsemu se boste morali
opredeliti. Sicer mesec dobrega počutja in
priložnosti. Dovolj energije in tudi pozitivnih
odločitev. Zdaj je treba razmišljati o doživetih
vanju za jesen. Mnogi bodo prišli na krajše po-
se pravi do možnosti, ko bodo lahko vplivali na
svoj nadaljnji razvoj. Srečanje z hirovitostjo
bo rahlo načelo živce. Pazite, s kom boste sedel v
avtomobil.

RIBI

(20. II. - 20. III.)

Vprašanja vam bodo drla v glavo, vi pa boste
iskali odgovore in se spraševali, ali je to sploh
mogoče. Sicer je junij za vas v glavnem mesec
sprav, prijetne energije, dobrega počutja in
zanimivih naključij in odvajanja od slabih nav-
Slabše bo pri finančnih zadevah, potovanja in
tudi zbranosti. Na splošno bo ugodno počutje,
zato zdravja ne vpletajte. Uspešen preostanek
katerega ste že dlje časa pričakovali. Srečanje
številka 15.

Potrjena kazen za učiteljico, ki je spodbujala otroke k pretepanju sošolca

OSTE
BAKAL

I Z

M O

J E

G A

A R

H I

V A

Malega Patrika je »boksalo in brcalo« osem sošolcev in sošolk

XXII

Samo denarna kazen in plačilo sodnih in odvetniških stroškov za učiteljico Olgo Novak – Učenec takrat 2. razreda OŠ je moral iskati zdravniško pomoč – Ali laže osem otrok, ki govorijo enako, ali pa učiteljica, ki vse zanika?

Senat Višjega sodišča v Mariboru je po dobrem letu dni potrdil sodbo Okrajnega sodišča Lendava, izrečeno marca lani na ponovljeni glavni obravnavi zoper takrat 40-letno Olgo Novak iz Dolnjega Lakoša, učiteljico na Podružnični OŠ Gaberje, ki so ji očitali kaznivo dejanje, storjeno septembra 2000 na POŠ Petišovci. Okrožni državni tožilec Robert Stojko ji je namreč po takrat modificirani obtožnici namesto povzročitve lahke telesne poškodbe nekoliko mileje očitil kaznivo dejanje »grobo ravnanje s prizadetostjo in telesno celovitostjo otroka«.

Čeprav je šlo po mnenju nekaterih za šola nedolžno za to, da je imela lendavska okrajna sodnica Aneja Pavlič Golob, saj je šlo za zadevo, ki je septembra 2000 zbudila veliko pozornost javnosti, saj je jasno, da morajo biti otroci v vzgojno-izobraževalnih ustanovah na varnem, ne da jih kdo pretepa, kot se je to dogajalo na omenjeni šoli v Lendavi. Ob tem pa je takrat bilo treba zaslišati več mladih priči – otrok starih okoli 10 let. In ravno to je med obravnavo skušal prebrati zagovornik obtožene, znani soboški odvetnik Alojz Horvat, ko je zahteval, da

saj se iz spisa izločijo vsa pred tem opravljena zaslišanja otrok, ob tem da se jih ne bi zaslišalo niti na glavni obravnavi, ker da ne smejo pričati v svojo škodo, saj naj bi oni pretepali oškodovanca, ob tem pa otroci naj ne bi bili sposobni razumeti, kaj pomeni pravni pouk, da je na sodišču treba govoriti resnico. Toda sodnica je odločila, da ni tako, in je v navzočnosti staršev le zaslišala otroke, ki so vsi po vrsti trdili enako, da jim je kritičnega 20. septembra leta 2000 učiteljica Olga Novak naročila, da naj »po enkrat boksnejo ali brcenejo sošolca Patrika v 'rit' (zadnjico, op. p.) ali obraz«.

Po obtožnici je namreč omenjena učiteljica le nekaj dni po začetku šolskega leta 2000/01, ker je udaril sošolko Melito, ki je to prijavila, pozvala takrat 8-letnega Patrika D., da naj stopi k tabli, potem pa se v vrsto ter po enkrat udariti »porednega« Patrika. In to naj bi vsi omenjeni tudi storili. Sošolca so udarili najmanj po enkrat, on pa se je samo jokala, so v svojih pričevanjih zatrli vsi otroci, torej mlade prestrašene vrtni v svojem končanem »vzgojnem« postopku so se otroci jo prepejo in natočili vrnili domov, je z dogodkom seznanil svojo mamo, ki ga je še isti dan zvečer zaradi

bolečin po vsem telesu in bruhanja odpeljala k zdravniku, kjer je dobil zdravniško pomoč. Takrat se je zadeva začela razpletati tudi na policiji, tožilstvu in sodišču, še pred tem pa na Dvojezični OŠ I Lendava, h kateri sodi podružnična šola v Petišovcih. Ravnateljica Elizabeta Pal, ki se je nekaj dni po dogodku upokojila, in takratni pomočnik Bojan Hozjan sta na glavni obravnavi tudi pričala. Njuni izpovedi sta bili v glavnem v prid obtoženi učiteljici in povsem drugačni, kot so govorili otroci. Kljub temu je bilo kar nekaj zadev, ki se niso ujemale, kar je

otroci, ki bodo kogarkoli udarili. Pozneje je bilo Patriku zelo slabo, bruhal je, čutil bolečine po vsem telesu in sem ga morala odpeljati zdravniku. To, kako se je vse skupaj dogajalo, mi je najprej povedal Patrik, pozneje pa tudi vsi učenci. Nikakor mi ni jasno, da želi na takšen brutalen način uvesti red med otroki,« je dejala Magda Gomboc, ki je tudi govorila o težavah in bolečinah svojega sina po dogodku, ko je moral vsaj desetkrat dnevno na blato, pa o nočnih morah, ko se je nekako branil in kričal, o tem, da je morala malega peljati tudi k psihologinji in podobno.

Nekatere zdravstvene težave malega Patrika je potrdil tudi izvedenec medicinske stroke Iztok Starc, dr. med., enako pa so potrdili, da je bil res pretepen, tudi vsi zaslišani sošolci in mama enega od njih Vesna Čirič. Toda vse to je zavrnila obtožena učiteljica. Dejala je samo, da nič ni res, temveč je samo prišlo ne prepiranja med otroki. Po njenem je to samo izmišljena zgodba Patrikove mame, ki da je hodila k vsem staršem sošolcev ter jim naročila, kaj naj otroci govorijo na policiji in sodišču. Kljub temu je bil zoper učiteljico uveden disciplinski postopek. Neuradno je bila disciplinsko kaznovana na

državni tožilec izkoristil v zaključnem govoru.

»Ker me v času prijave dogodka ni bilo, me je o tem obvestil pomočnik Hozjan, naslednji dan po dogodku pa sva šla na šolo v Petišovcih, kjer sem se med drugim pogovarjala z otroki in učiteljico. Izvedela sem, da je nastal konflikt med otroki v odmoru, ko se je ena od učenk hotela igrati z računalnikom, a ji je to učenec, katerega naj bi pretepli, preprečil in jo udaril. Ona je njega udarila nazaj in to naj bi bilo vse, kar so mi povedali tako otroci kot učiteljica. Pozneje sem izvedela, da naj bi se otroci med sabo stepli, učiteljica pa da tega ni preprečila, ni pa jih niti spodbujala, da bi osem drugih otrok pretepalo enega. Res je bilo slišati med otroki in starši različna mnenja o tej zadevi...« je med drugim dejala takratna ravnateljica Palova.

Povsem drugače pa je takrat pripovedovala mama pretepenega Patrika, Magda Gomboc, ki je bila več kot ogorčena nad početjem učiteljice. Povedala je, da so se otroci res stepli in da je Patrik eno deklico udaril. »Deklica se je potem, ko je prišla učiteljica, pritožila, da jo je Patrik udaril. Učiteljica je dejala Patriku, da mora priti k tabli, kar je on storil, na kar so ga po naročilu učiteljice morali pretepati vsi otroci. Dejala je tudi, da bodo tako kaznovani vsi

pogojno odstranitev z dela, ob tem pa je bila takoj premeščena na drugo delovno mesto, iz Petišovcev v Lendavo. Vse to je v zaključnem govoru uporabil tožilec Robert Stojko, ki je trdil, da so ji dokazana vsa očitana kazniva dejanja, hkrati je predlagal denarno kazen v znesku 150 tisočakov. Povsem drugače je trdil odvetnik Horvat, za katerega v vsej zadevi ni bilo niti najmanjšega elementa kaznivega dejanja, zato je zahteval za svojo varovanko oprostilno sodbo.

Sodnica je na koncu sledila tožilstvu in izrekla denarno kazen v skupnem znesku 152.472,00 tolarjev, to pa pomeni dvanajst dni zapora, če v dveh mesecih kazen ne bo plačana. Ob tem je Novakova morala plačati vse stroške postopka, svojega zagovornika, pooblaščenca oškodovanca, odvetnika Dejana Rituperja, in drugo.

Kot je v obrazložitvi povedala sodnica, je bilo očitno, da so elementi kaznivega dejanja dokazani, sploh pa je to najmilejša kazen, predvidena za tovrstno kaznivo dejanje. Sodba je tako sedaj pravomočna, ni pa še znano, kako se je končala premoženjska pravdna zadeva, s katero je takrat mama oškodovanega otroka zahtevala še dobra dva milijona tolarjev odškodnine...

Prijateljici

Čeprav igrata Jennifer Lopez (33) in Jane Fonda (66!) v romantični komediji *Monster-In Law*, ki so jo pravkar začeli snemati, snaho in taščo, ki se ljubita kot pes in mačka, sta v prostem času veliki prijateljici. Nekdanja punca Bena Afflecka se rada druži s starejšo kolegico in se z njo veliko pogovarja, saj, kot pravi, se od nje lahko veliko nauči. Jane Fonda, pripadnici slavne igralske hollywoodske dinastije, je to po letu 1990, ko je posnela filmsko dramo *Stanley & Iris*, prvi film. V tem času je veliko nastopala na odrskih deskah in dosegla velik uspeh v drami *Vaginini monologi* avtorice Eve Ensler.

Oh, ti otroci

Hollywoodskemu igralcu Bruceu Willisu (49) tudi ni vedno lahko z njegovimi tremi hčerkami, ki jih ima pri sebi iz zakona z Demi Moore. Medtem ko sta Rumer (16) in Scout Larue (13) nekako ubogljivi in se da z njima kaj pomeniti, je najmlajša, 10-letna Tellulah Belle, prava porednica. Oni dan so se malce sprehajali po plaži, prava je očka govoril, naj ne pleza bosa po skalah, ona je to počela. In seveda: na koncu je padla in se poroznala po stopalu. Morala je k zdravniku, kjer so ugotovili, da nima sicer ni huda, bo pa morala kakšen dan počivati. Hja, nesreča nikoli ne počiva ...

V službi miru

Jordanska kraljica Rania se je v začetku maja pridružila udeležencem Marša miru po ulicah glavnega mesta Amana. V enakem oblačilu kot njeni vrstniki po svetu, v kavbojkah in odpeti sranci, razpuščenih las in ob spremstvu dveh punc, je 29-letna soproga jordanskega kralja Abdulaha protestirala proti nasilju in terorizmu. Marš so organizirali tri dni potem, ko je nacionalna televizija objavila izjavo grupe teroristov, ki so zagrozili, da bodo s kemičnimi sredstvi napadli državne ustanove in ameriško veleposlaništvo. Rania je znana kot ženska naprednih idej, ki se je veliko angažirala proti terorizmu tudi ob napadu na WTC v New Yorku 11. septembra 2001.

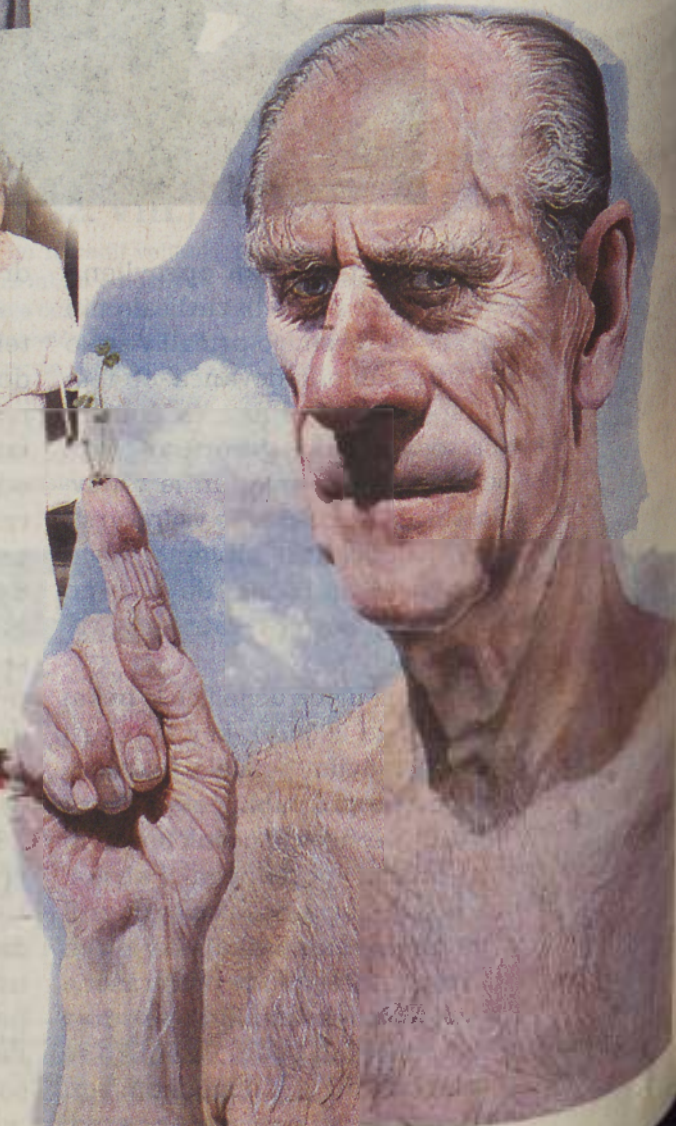

»Takšen pa že nisem za božjo voljo!«

Tako je vzkliknil in dodal, da ta stvar ne bo visela na njegovem zidu, princ Phillip, soprog angleške kraljice Elizabete, ko je zagledal svoj portret. Narisal ga je umetnik Stuart Pearson Wright, potem ko je dobil že pred desetimi letoma kot znan portretist od princa naročilo za izločeno. Ko je princ zagledal portret, je bil šokiran. Umetnik ga je prikazal kot golega, suhljatega starca z nekoliko zlobnim pogledom. Na levo rame je sedla muha, medtem ko mu je kazalca desne roke raste deteljica. Seveda je moral umetnik narediti nov portret, a prvega ni vrgel v smetnik. Zdaj je razstavljen v londonski Jerwood Space Gallery.

Edinburški vojvoda princ Phillip s soprogo Elizabeto sebe vseeno vidi malo lepšega, užaljen pa ni bil. Na otvoritev razstave v J. S. Gallery, pa ni šel in končno ga tja tudi niso povabili.

Plavolasa Laura Lamm je že drugo leto prvakinja Nemčije v sabljanju, svojo prihodnost - želja iz otroških let - pa vidi v manekenstvu. Njen moto je: »Živim samo eno življenje, zato ga moram izkoristiti!« Odbijajo jo arogantni ljudje, ki mislijo, da se da z denarjem kupiti vse. Nikdar ne bi igrala v pornografskem filmu, rada pa bi odpotovala na eksotični otok, kjer je nihče ne bi poznal in bi se počutila popolnoma svobodno.

Dekle meseca

Zdaj gre zares

Michael Jackson, kralj popa, je bil šokiran, ko je slišal, da mu je vrhovno sodišče v Santa Mariji k obtožnici za pedofilijo dodalo še novo točko, ki ga bremeni ugrabitve otroka. Če mu krivdo dokažejo, bo lahko sedel najmanj trideset let.

Medtem ko se je na prvih zaslišanjih obnašal samozavestno, zamujal in si dovolil marsikaj, se zdaj drži reda. Na zadnje zaslišanje je prišel že 45 minut pred začetkom postopka. Na sodišču ves čas ponavlja, da otrok ni nadlegoval. Govori počasi, njegov glas pred sodniki pa menda zveni krhko in precej neboljeno.

Michael Jackson v bolnišnici na zdravniški preiskavi pred zaslišanjem

Zvezda za dvojčici

Mary-Kate in Ashley Olsen sta najbogatejši ameriški dvojčici. Bogastvo sta najprej zaslužili kot filmski igralki, zdaj pa sta svojo dejavnost razširili, kar jima z njuno rastočo popularnostjo ni bilo težko. Ustvarili sta svojo modno blagovno znamko, lansirali sta videoigro, zdaj pa že proizvajata svojo zobno pasto. Samo ta pasta jima je prinesla 300 milijonov dolarjev. Slavni igralki, tudi naši bralci ju zanesljivo poznajo iz več filmov, bosta zdaj postali še nesmrtni, saj sta na hollywoodski Stezi slavnih, kjer so na pločniku vpisana samo največja imena, dobili svojo zvezdo. 17-letni puncici sta v normalnem življenju skromni. Ob slovesnosti na Stezi slavnih sta dali zelo kratko izjavo: »Velika hvala vsem, posebej pa najinim staršem!«

Slovenski zet

Srečna družina: oče, mačeha in hčeri. Ivanka, uspešna manekenka. Bodimo natančnejši, hčerka je svetlolasa. Je iz Trumpovega prvega zakona, ko je bil poročen Čehinjo Ivano. Ko se je z njo ločil, je dobila 14 milijonov dolarjev in hišo, vredno 3,5 milijona dolarjev.

Resnična pravljica

Da da, zanesljivo lahko rečemo, da je skoraj neverjetno. 57-letni ameriški multimilijarder Donald Trump si je za svojo tretjo soprogo izbral 33-letno Melanijo Knauss iz Sevnice. »V tretje gre rado!« je rekel newyorški magnat, ko je po petih letih skupnega življenja pokleknil pred nekdanjo manekenko in jo zaprosil za roko. Ganjena Slovenka je skozi solze dahnila »Da, dragi!« in on ji je nataknil briljantni prstan, vreden 2 milijona dolarjev. »Ko vstopava v restavracijo, rad gledam moške, kako se 'slinijo' za njo,« je ponosno povedal Donald in tudi to, da se dnevno trikrat ljubita. Melanija je v Ljubljani končala srednjo šolo za oblikovanje in se nato vpisala na arhitekturo, vendar je ugotovila, da se da z lepoto takoj in več zaslužiti. Manekenska pot jo je vodila skozi Milano, Dunaj in Pariz v New York. Tabloid Celebrity Sleuth 2001 jo je uvrstil na 9. mesto izmed 25 naj seksi žensk sveta. Starši (oče je Avstrijec) živijo v Sevnici v svoji hiši in so dokaj premožni. Pravijo, da je Melanija izredno inteligentna in po svoje enostavna, Donaldovi prijatelji pa pravijo, da vpliva zelo pomirjujoče na okolico.

Predava o lepoti

Če ima kdo pravico deliti nasvete o lepoti in stilu, potem to 65-letna »čista« Parižanka z nekoliko italijanskim prtimkom Yvette Moretti. V kozmetične posle se je spustila leta 1960, z 38 leti. »Do takrat sem bila le bogata dedinja,« se rada spominja svojih začetkov. Sodelovala je z največjimi: Estée Lauder, Hubert Givenchy, Christian Dior itd. Zdaj po svetu predava o make upu in predstavlja izdelke kozmetične hiše Stendhal. Je direktorica oddelka za mednarodne kadre, se je pa v zadnjem času specializirala za parfume, o katerih ravnokar končuje knjigo.

So sanje ali resničnost?

Tako se verjetno sprašuje 19-letna Kitajka Alice Kim, ko se zjutraj zbudi in najde ob sebi v postelji znanega hollywoodskega igralca Nicolasa Cagea. Njegovi prijatelji pa se sprašujejo, ali bo zakon z mlado natakario srečnejši od prejšnjih dveh, z igralko Patricijo Arquette in hčerko Elvisa Presleya Liso Marie. Nicolas je Alice spoznal na valentinovo v neki losangeleški kitajski restavraciji, kamor je prišel s prijatelji na kosilo. Zaljubljen se je na prvi pogled in jo kmalu potem povabil, da ga spremlja na podelitvi oskarjev.

Zanimivo pri tem je, da se Cageu zdaj dejansko ponavlja zgodba, ki jo je pred tem posnel v filmu z naslovom Dva milijona dolarjev napitnine (z Bridget Fonda), kjer se je ravno tako zaljubil v natakario. Tudi to naključje je morda zanimivo: Tudi njegova prejšnja soproga Lisa Marie je na novo zaljubljena.

Točno na isti dan, ko sta Nicolas in Kim pohajkovala po Disneylandu, sta to počela tudi Lisa Marie in njen izbranec kitarist Michael Lockwood. Moramo dodati, da se je Lisa v zadnjem času močno zredila (kot nekoč njen oče).

Ljubezen ne pozna starosti. Nicolas in Kim – kmalu se bosta poročila.

Stanko Šalamun iz Bučečovec vozil tudi »mariško«

Tale lokomotiva, ki je razstavljena kot muzejski eksponat v bližini železniške postaje v Murški Soboti, ni bila med goričkimi »mariškami«, ampak smo z njo vozili v tovarnem prometu. Če se prav spomnim, se je leta 1973 ustavila zaradi okvare ležajev na progi Ljutomer-Gornja Radgona. Strojvodja pa sem bil prav jaz.

Nedaleč za njegovo hišo še vodijo železniški tiri, ki povezujejo Ljutomer z Gornjo Radgono. Pred petindvajsetimi in več leti, ko je občasno tamkaj upravljal lokomotivo Stanko Šalamun iz Stare Nove vasi (sedaj je doma v Bučečovcih), je imel navado, da je s posebnim piskom pozdravil domačine. Zdaj je vesel, če drugi zapiskajo njemu v pozdrav. Takrat se v mislih rad vrača v svojo mladost, v lokomotivo in na železniške tire.

Mišljeno je bilo, da bo kovač

Saj ni res, pa je: rodil sem se že pred dvainsedemdesetimi leti, čeprav se mi zdi, da sem še precej mlajši. No, tako pač je. Odraščal sem na kmetiji, poleg tega pa smo imeli tudi kovaško obrt. Prva kovačnica je bila menda celo iz pletenega šibja, postavili pa naj bi jo okrog leta 1800. Oče je načrtoval, da bom tudi jaz postal kovač in ga nasledil kot najmlajši med desetimi otroki. In res sem šel nekaj časa po njegovih stopinjah. Končal sem dva letnika obrtne kovaške šole v Križevcih pri Ljutome-

ru, nato pa še eno leto v Celju in leta 1947 sem naredil izpit za kovača. Začel sem delati v domači kovačnici, leta 1952 pa sem moral k vojakom v Beograd. Po vrnitvi sem nekaj časa še vztrajal kot kovač, nato pa sem vse skupaj obesil na klin ter se zaposlil v Tovarni lokomotiv in vagonov Borisa Kidriča v Mariboru. To se je zgodilo 1. aprila 1954. Tako se je moje kovaštvo v glavnem končalo, čeprav sem tudi na novem delovnem mestu opravljal nekatera kovaška dela.

Potegnili ga je na železnico

Na delovnem mestu so me ves čas spremljale tudi lokomotive, ki smo jih izdelovali ali popravljali. Zaželel sem si, da bi jih lahko še sam vozil. Kar tako to seveda ni bilo mogoče. Najprej sem moral opraviti izpit za ključavničarja, potem pa biti še pol-drugo leto kurjač. Vmes so mi strojevodje dovolili, da sem se tudi učil, predvsem zaviranje vlaka. Vse to se je najprej dogajalo na lokomotivah, ki so premikale vagonne na postajah v Mariboru. Šele čez nekaj mesecev so me razporedili za kurjača na kakšni daljši progi, na primer do Raven na Koroškem ali Zidanega Mosta. Spomnim se, da sem nekega dne, tedaj sva s strojevodjem peljala tudi cirkuški vlak do Zagreba, naložil v peč lokomotive kar 40 ton premoga. Ko sem se vrnil v Maribor, sem bil zelo utrujen, tako da sem se oblečen zgrudil na kavč in spal več kot deset ur.

Prišel je tudi čas, ko sem lahko odšel na redno usposabljanje za strojevodjo, ki je bilo v Kastalu pri Reki. Po treh mesecih sem končno dobil naziv strojevodje in začel voziti lokomotive. Dve leti sem ostal kar na Reki, ker so me tam zelo potrebovali. Nato so me premestili v Velenje, leta 1960 pa sem sprejel delo strojevodje v Murški Soboti. Tedaj sem se preselil tudi v Bučečovec, od tam pa sem se vozil v Murško Sobotu z avtomobilom, ko je bilo potrebno. Kupil sem si ga med prvimi v naših krajih. Kasneje sem imel tudi motor.

Vlak sem vozil večinoma na progi Hodoš-Murska

Bralci Péna se predstavljajo

nati, da sem si včasih privoščil kakšno kapljico preveč.

Igral harmoniko, hokej ...

In če vas zanimajo druge stvari o moji mladosti, naj povem, da sem v otrostvu nekaj časa igral na harmoniko, med bivanjem v Mariboru pa sem ljubiteljsko igral hokej na ledu za klub Železničar. Predlani sem se preizkusil tudi na drsalih. Na Murški Soboti. In šlo mi je še kar dobro! Nekajkrat sem bil tudi v ekipi kegljacev, ki smo imeli železničarske igre. Leta 1970 sem se vključil v lovsko organizacijo. Lani sem se pohvalim z eno trdnjo in to je srnjak z neposredno »šesterakom«. Sicer nisem ne streljam rad z puščico, pač jih predvsem opazuje in občudujem. Preduporabijo se mi je uspelo povzpeti tudi na Triglav. Z vlakom sem se nazadnje peljal kot potnik pred petindvajsetimi leti v Ljubljano, sicer pa sem potoval z njim tudi v Pariz, Rim, na Sicilijo ... Bil sem tudi že na Kubi in v Afriki, seveda ne z vlakom; želim si, da bi se kot turist ponj še v Ameriko. Največja želja je, imeti dobro prijateljsko družbo in biti zdrav.

1970 Jožef G. Blanič

Bil bi sam doma, če ne bi prihajala k meni prijateljica Ana Vučkova, ki poskrbi za gospodinjstva in druga dela pri hiši. Skupaj gremo tudi kam na izlet.

V naši družini nas je bilo deset otrok. Jaz sem bil najmlajši, zato stojim prvi v vrsti (na levi).

Zelo se razveselim tudi, ko me obišče vnuk Crt. Takole sva skupaj pozirala pred dvema letoma.

Tanja in Dominik

Maj je njun najlepši mesec. Pred enim letom ju je združil in prinesel veliko lepega, tako da skoraj nista mogla drug brez drugega. Odločila sta se za skupno bivanje v Murški Soboti, od koder je sicer Tanja Kočar doma, Dominik Vučko pa je do lanskega maja živel na Gornji Bistrici. Oba imata rada glasbo, ples, sprehode v naravi ...

JOG